

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafkova ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODEBNIČICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KATASTROFALEN POTRES V ITALIJI

Središče potresa obalno mesto Senigallia, na severu Ancone — Nad 60 oseb ubitih, nad 200 ranjenih — Veliko število hiš popolnoma porušenihih — Panika med prebivalstvom

Rim, 31. oktobra. Včeraj okoli 8. dpoldne je bil v srednji Italiji močan potres, ki so ga posebno čutili v pri- staniških mestih province Marchi in ki je povzročil veliko stvarno škodo ter zahteval tudi mnogo človeških žrtev. Pred potresom se je čulo močno pod- zemeljsko bobnenje. Najbolj je prizade- to malo mestce Senigallia, kjer je bilo središče potresa. Potresne sunki so čutili tudi v drugih bolj oddaljenih krajih, ki so bili bolj močno posebeno v pokrajinah Ancone, Pesara in Macer- ate. Mnoge hiše kažejo široke razpo- ke, nekatere pa so se celo podrle. Marmornata fasada na palači deželne vlade v Anconi se je z ogromnim tru- šcem zrušila na Piazza Roma. Porušil se je tudi stolp cerkve Sv. zakramen- ta. Iz neke občine pri Faizonari poro- čajo o enem mrtvem in 2 ranjenih, iz Fornetta pa o dveh mrtvih. Tudi v 14 drugih krajih v tej provinci so čutili potres, ki je povzročil veliko stvarno škodo, na srečo pa ni zahteval člove- ških žrtev. Potres je izzval med pre- bivalstvom nepopisno paniko. Močno so poškodovane brzojavne in telefo- nske zveze. Kljub poškodbam na nek- terih delih železniške proge, ki vodi v Senigallijo, se je doslej vršil promet brez ovir. Seizmografski aparati ge- fizičnega zavoda v Rimu so beležili potres 20 minut z največjim nihanjem 13 cm. Potresne sunki so čutili tudi v vseh mestih jadranske obali tja do Benetk, Trsta in Reke.

Po vestih iz potresnega ozemlja je zavzela katastrofa veliko večji obseg, kakor so sprva mislili. Po zadnjih ve- steh znaša število mrtvih do sedaj 60, število ranjenih pa nad 200. V najtež- je prizadetem mestu Senigalliji so se podrle skoraj vse hiše, ostalim pa grozi nevarnost, da se bodo sesule. Podrle so se tudi mnoge kmetske in ribiške hiše ob obali, bilo pa je tam- kaj razmeroma malo človeških žrtev, ker so bili ljudje v času potresa že na polju ali na obali. V anconsko bolnico so pripeljali nad 100 teško ranjenih oseb. Tudi v Pesaru in Fanu je potres povzročil veliko stvarno škodo. V tren- utku potresa so pridrveli z morja silni valovi, ki so poplavlili mnogo hiš in povzročili ob obali veliko škodo.

Rim, 31. okt. Včeraj zjutraj je bil v Anconi in ob vsej italijanski vzhodni obali izredno močan potres, ki je po- vzročil veliko škodo in zahteval mno- goštevilne žrtve. Po potresu je popla- vila cele dele mesta Ancone visoka morska plima. Ker so komunikacijske zveze prekinjene, je težko dobiti pra- vilno sliko katastrofe. Po prvih poro- čilih je bilo 25 oseb ubitih, 94 ranjenih. Iz raznih krajev prihajajo pretresljive podrobne vesti o posledicah potresa.

V bolnici v Senigalliji je prišlo pri prvih potresnih sunkih do silne pani- ke. Bolniki so poskakali v največji gro- zi iz posteli in skušali pobegniti. Kar je bilo težko bolnih in starih, so bili v nevarnosti, da jih pohodijo. Končno se je strežnicam in zdravnikom posrečilo, pomiriti bolnike in jih spraviti zopet v posteli.

Slični prizori so se dogajali v jetiš- nici v Anconi, kjer je več sto jetnikov. Ob prvem potresnem sunku, ki nastala med jetniki strahovita panika. Razbi- jali so po vratih celice in zahtevali, naj jih izpuste. Kljub temu so ostali jetniški pazniki na svojih mestih, čeprav se je zidovje jetnišnice nevarno treslo. Naj- bolj je bila prizadeta morska obala v dolžini 50 milj. Obseg potresnega pasu pa je mnogo večji, ker prihajajo poro- čila iz raznih krajev Ancone, Pesara in Macerate, da je napravil potres po- vosod veliko škodo. Potres so čutili da- leč preko Rima in Napulja.

V Anconi so se potresni sunki pričeli točno ob 8.15 zjutraj. Točno število žrtev se ni znano, ker se je rešilna ak- cija šele pričela. Boje se, da je pod raz- valinami veliko mrtvih in ranjenih. Do- slej je ugotovljeno, da je bilo ubitih 20 oseb.

Po snočnih uradnih poročilih znaša število mrtvih 25 in ranjenih nad 400. Žrtve so večinoma iz pokrajin Pesara, Ancone in Macerate.

Mesto Senigallia je popolnoma poru- šeno. Samo tu so našli 25 mrtvih in 275 ranjenih. Katastrofa bi bila veliko večja, če bi se zgodila ponoči, takoj je

pa mnogo ljudi ubežalo gotovi smrti. Na pomoč so prišle takoj vojaške čete in fašistična milica. Več mrtvih so našli v vaseh Cassaro in Fornetto. V tamo- nji bolnici leži 50 ranjenec. V Senigalliji je najmanj 50 hiš porušenihih do tal, druge pa so v takem stanju, da so jih morali izprazniti. Mesto je bilo iz- praznjeno, da se prepreči nadaljne nesreče. Vodovod, električna centrala in druge naprave so popolnoma uniče- ne. Prebivalstvo je bilo nastanjeno v šotorih ob morskimi obali. Mesto samo je zasedlo vojaštvo, da prepreči ropanje.

Posebno tragična usoda je doletela 8 oseb v Senigalliji, ki so prisostvovali maši v cerkvi sv. Marije. Ostale so po- kopane pod razvalinami. Kljub skrajnim naporom vojaštva se še ni posrečilo re- šiti pokopanih. Rešilna dela so trajala vsi noč brezuspešno in se nadaljujejo danes.

Duhovnik, ki je bral mašo, poroča, da se je pojavil pri prvem potresnem sunku lahen oblak dima. Po drugem sunku so se razpokali močni zidovi cerkve, kakor da bi bili iz papirja. Med verniki je nastala strahovita panika. Sam duhovnik je bil hudo ranjen.

V Pesaru so nastali pri potresu nepo- pisni prizori. Po prvih sunkih je prebi- valstvo begalo v paničnem strahu po ulicah. Več hiš je bilo popolnoma po- rušenihih in nešteto poškodovanih. Naj- več ljudi je ranila opeka dimnikov in streh, ki se je vsula kakor dež na be- žeče prebivalstvo.

Se hujši prizori so bili v Senigalliji. Prebivalstvo je nič hudega sluteč mir- no opravljalo svoje posle, ko se je ne- nadoma začelo strahovito podzemsko bobnenje. Takoj nato je prebivalstvo v paničnem strahu zbežalo proti morskemu obrežju. Par trenutkov so se tresle hiše od strahovitega potresnega sunka. Vse ozračje je napolnil dim in silen ropot ruševih se hiš. Na bežeče mno- žice se je vsula pravcata plaha opeke in kamenja ter jih je bilo mnogo ranje- nih. Prebivalstvo je v največji paniki doseglo obrežje, kjer je prestrašeno opazovalo uničenje cvetočega mesta. V Senigalliji je padajoča opeka ubila in ra- nila več ljudi.

V Mandolfu je bila bolnica tako po- škodovana, da so v največji naglici iz- praznili in prenesli bolnike v 7 milj od- daljeni Fano.

Vlada je uvedla takoj pomožno akcijo. Natančen obseg katastrofe še ni mogoče ugotoviti. Na vsak način pa je bil potres tako močan, da sličnih ma- lo pomni potresna zgodovina. K sreči so bili prizadeti razmeroma malo ob- ljudeni kraji, ker bi drugače imela ta najhujša potresna katastrofa nedo- gledne posledice, zlasti, ako bi se pripe- tila ponoči.

Včeraj popoldne so letela nad potres- nim ozemljem letala, ki so ngotavljala po potresu poškodovane kraje. Papež je brzojavil duhovnikom prizadetih kra-jev.

Rim, 31. oktobra. Očividce potres- ne katastrofe v Senigalliji pripovedu- je, da je med prebivalstvom izbruhnila naravnost nepopisna panika, ker so se majali celo najmočnejši zidovi. Sun- koviti potres je trajal 10 do 15 sekund. Večji del prebivalstva je bil že na po- tu na delo, zaradi česar je število žr- tev razmeroma majhno. Pri Anconi pospravljajo oddelki vojaštva razvali- ne ter izpraznjujejo ogrožena stano- vanja. V mnogih hišah so se zrušili stropi, pri čemer je bilo ranjenih naj- več oseb. V Via Leopardi in v bližnjih ulicah so se zrušila cela nadstropja. Železna vrata pri vhodu v pristanišče so bila dvignjena s tečajev. Mnogo hiš ima veličanske razpoke ter je nemo- goče prebivati v njih. Razumljivo je, da je prebivalstvo takoj zapustilo te hiše ter se nastanilo pod šotori in v barakah, ki jih je vojaštvo za obo- zgradiło. Pogled na bojažljivo prebival- stvo je bil naravnost nepopisno. Mate- re so iskale svoje otroke, ki so jih iz- gubile v splošni zmešnjavi. Sreča je bila, da je bilo takoj odpelano na kraj nesreče vojaštvo, ki je neutrudljivo delalo, da preiskrbi beguncem začasna bivališča. V okolici mesta je najbolj trpela vasica Fornetto, kjer je bilo več oseb ranjenih. Razvaline so zasule tu- di nekega carinika. Prefekt Ancone je napravil polet nad mestom, da dobi boljši pregled o škodi. V Anconi sami

so doslej našli dva mrtva in 60 ra- njenih. Zelo veliko je število poruše- nih hiš, še večje pa poškodovanih po- slopij. Največja opustošenja je potres povzročil v krasnem kopališču Senigallia, kjer je ostalo le malo hiš ne- poškodovanih. Nad 100 hiš se je zru- šilo, nad 50 hiš pa je postalo nepo- rabnih. Prebivalstvo tega kraja je pa- nično zapustilo svoja stanovanja.

Senigallia, 31. oktobra. Na cestah, ki so polne razvalin in kamenja, stra- žijo vojaške patrle. Tudi občinska hiša se je zrušila, pač pa je zdržal sta- ri zvonik, ki od potresa v l. 1924. stoji posevno. Kazalca ure na zvoniku sta se ustavila ob 8.17, torej ob času po- tresa. V Senigalliji sami je nad 200 ranjenih, od katerih je 15 v smrtni ne- varnosti. Onim, ki so ostali brez stre- she, je vojaštvo razdelilo odeje in ži- vila. Izpod razvalin so potegnili 2 otroka, ki sta bila še živa. V Pesaru je bilo poškodovanih samo nekaj starih hiš. Padajoče kamenje je ubilo neko starko. V Fanu je 10 oseb ranjenih. Potres so občutili tudi v Napolju.

Rim, 31. okt. AA. Tukajšnja radio- postaja razglša, da znaša število mrtvih v potresnem ozemlju 12, lažje ranjenih pa je 300 oseb. Največ poškodb je bilo v Senigalliji, Anconi in Pesaru. Poplava

Napolj, 31. oktobra. Vezuv kaže že nekaj dni živahnije delovanje. Iz žrela se valijo gosti oblaki dima in ognjeni plameni. Prebivalstva v okoli- ci se je lotila panika in se je že za- čelo pripravljati za izpraznitev nasel- bin.

Uradna poročila o večerajšnji po- tresni katastrofi so nenavadno skrom- na. Kakor domnevajo, se bo število smrtnih žrtev zvišalo še precej nad 60.

Povodenj v Šleziji

Vratislava, 31. oktobra. Povodenj v Šle- ziji se vedno še širi. Od večeraj dopoldne je mesto Ratibor popolnoma obkroženo od vode. V okolici gledajo iz vode le še vr- hovi dreves. V nekaterih krajih je voda narasla do prvih nadstropij hiš in so se morali prebivalci rešiti v čolnih. Več oseb je tudi utonilo. Za varstvo mostov so bili pozvani vojaški oddelki. Škoda, ki jo je povzročila povodenj, je ogromna. Med dru- gim je utonilo tudi na stotine goveje ži- vine.

Spor med angleškimi konzervativci

London, 31. oktobra. Na zborovanju konzervativcev je imel Baldwin pred de- bato in pred glasovanjem govor, v katerem je še enkrat obrazložil svojo politiko o ca- rinskih tarifah, ki jo je končno označil kot politiko proste roke. Skupščina je razen lorda Beaverbrooka soglasno odobrila to politiko. Baldwin je izjavil, da se bo umak- nil iz političnega življenja, ako bi glasova- nje izpadlo proti njemu kot voditelju stranke, če se pa njegova izjavanja odobri, pričakuje v bodoče več lojalnosti kakor v zad- njem času. Zborovalci so nato soglasno iz- rekli Baldwinu zaupanje ter izvižgali lorda Beaverbrooka, ko je hotel govoriti.

Poplava v Smirni

Carigrad, 31. okt. Od večeraj izredno močno dežuje, kar je še povečalo katastro- fo v Smirni. Dosedaj so našli 134 trupel.

Angora, 31. oktobra. V Anatoliji je stra- hovit našiv porušil na stotine hiš. Mrtvih je 150 oseb. Nad 10.000 ljudi je ostalo brez strehe.

Katastrofa na morju

Newyork, 31. oktobra. Angleški parnik »Henry Romatory« je izkrcal 6 rešencev, ki so jih našli minulo noč popolnoma izpra- ne v neki rešilni ladji. Rešenci so izpove- dali, da prihajajo iz tovarne ladje »Barba- does«, ki se je potopila v nedeljo zjutraj med viharjem. Utonilo je pet ljudi. Rešilni čoln je blodil dolgo časa po morju. V čolnu so bili še trije rešenci, ki so pa zaradi preostanega napora med vožnjo umrli. Čoln je plul po morju tri dni. Rešenci so pretr- peeli strašne muke in so že izgubili vsako upanje, ko jih je nenadoma srečal angleški parnik »Henry Romatory«, ki jih je sprejel na krov.

Odkrita zarota proti Venizelossu

Pristaši Pangalosa so nameravali izvesti državni prevrat ter progla- siti njegovo diktaturo

Atene, 31. oktobra. Atenska policija je razkrla zaroto proti sedanjemu režimu. Pristaši bivšega diktatorja Pangalosa so imeli v bližini neke vojašnice tajno zboro- vanje. Policija je vdrla v prostore, vendar pa je večina zborovalcev pobegnila. Are- tirani so bili 4 častniki in 15 civilistov. Proti 11 drugim častnikom je bilo uvedeno disciplinsko postopanje, ker se je izka- zalo, da so se udeleževali Pangalossovega pokreta. Med aretiranimi je tudi neki ma- jor grškega generalnega štaba.

Pariz, 31. oktobra. »Temps« poroča, da je bilo včeraj ponoči aretiranih v Atenah 40 častnikov tamošnje garnizije, ki so ba- je nameravali po državnem prevratu zopet proglašiti diktaturo generala Pangalosa. V zaroto je ba- je zapleteno okoli 200 častni- kov atenske posadke. Vlada je odredila energične ukrepe proti zarotnikom.

Atene, 31. oktobra. Ministrski predse- dnik Venizelos, ki se sedaj nahaja v An- kari, je bil brzojavno obveščen o zadnji- dogodkih v Grčiji. Zato je sklenil pospe- šiti svoj odhod iz tujske prestolnice. Vče-

raj je v jutranjih urah vladal v mestu še precejšen mir. Ker so bile brzojavne zve- ze prekinjene, se ni mogla dobiti jasna sli- ka o obsegu in značaju zarote. Oficijska mesta so ostala hladnokrvna. Izjavlja se, da je bila zarota znana oblastem že nekaj dni, zaradi česar je bilo mogoče ukreniti vse potrebno, da se zadušijo upor. O zaroti se še doznava, da samo zaradi prezgodnje intervencije policije ni uspelo aretirati vseh voditeljev zarote, približno 150 oseb, ker so bili voditelji zarote s tem opozorjeni na nevarnost. Nameravali se so sestati v pred- mestju ter nato ob 1. ponoči v vojaških uniformah vdreti v mesto. Nekaj polkov posadke bi se pridružilo upornikom, nato pa bi poskušali zasedi strateške najvaž- nejše točke mesta ter odstaviti vlado. Ob- lasti so zvedele za ta načrt ter so takoj mogle odrediti protiukrepe. Kot vzrok za- rote navajajo v zarotniških krogih, da sta novi grško - turški prijateljski pakt in grško - turška mornariška pogodba zločin nad dostojanstvom naroda.

Glasovi o konferencah v Ankari

Demantiji rumunske vesti o snovanju bloka Madžarske, Turčije in Grčije pod italijanskim vodstvom

Bukarešta, 31. oktobra. List »Lupta«, ki ima običajno zanesljive diplomatske in- formacije, je te dni naglašal, da je pose- t Venizelosa in Mihalakopulosa v Ankari prišel istčasno s posetom grofa Bethle- na. List je trdil, da se morejo pričakovati važne izpremembe v grški zunanji poli- tiki in da naglašajo v diplomatskih krogih, da je Venizelos s težkim srcem pristal na načrt evropske federacije in na politične sisteme, ki bi nastali na podlagi tega na- črta na Balkanu. Zato smatrajo, da je zadnja balkanska konferenca služila samo za pretežno izvedbi povsem druge tajne politike. Dejansko je grof Bethlen, ki dela pod zelo dobro znanimi inspiracijami, glavni pobudnik preokreta, ki se priprav- lja na Balkanu in ki naj bi dovedel do za- ključitve grško-madžarsko-turško-bolgarskega bloka. Poroka kralja Borisa s prin- cesso Giovanno je pri vsem tem samo ena glavnih epizod. Celotno vprašanje se je podrobno obravnavalo v razgovorih, ki sta jih imela na eni strani Venizelos in Miha- lakopulos z grofom Bethlenom, na drugi strani pa s predsednikom turške republi- ke Mustafa Kemalom Izmet pašo in Tev- fik Ruždik Bejem, in ki se bodo gotovo na- daljevali ob posetu grofa Bethlena v So- fiji po njegovem povratku iz Ankare.

Budimpešta, 31. oktobra. Poročila po- sameznih inozemskih listov o ustanovitvi madžarsko-turško-grškega bloka pod itali-

janskim vodstvom označujejo kot preura- njena, obenem pa ugotavljajo, da istčas- na navzočnost grofa Bethlena in grškega predsednika Venizelosa v Ankari ne more biti slučajna. Najbolj protodusno obra- vna zadevo »Pesti Hirlap«, ki označuje sestanek v turški prestolnici kot pomem- ben dogodek, ki je v zvezi z onim delom Mussolinijevga govora, v katerem je ome- nil možnost nadaljnega razvoja italijanske mirovne politike proti vzhodu. Italijanska politika, kateri sta se priključila Albanija in Bolgarija, bi utegnili sedaj spraviti ra- jugovzhodu Evrope, t. j. na Balkanu in v Mali Aziji, skupaj narode, ki so bili »očeni pri pariški pojedini in ki jih Francija ali njeni prijatelji radi ohranili v večni od- visnosti.« Nemzeti Ujsak« se veseli, da ministrski predsednik grof Bethlen tudi v Ankari ni opustil povdarka potrebe revizije mirovnih pogodb.

Ankara, 31. oktobra. Predsednik ma- džarske vlade grof Bethlen kategorično de- mantira vest o snovanju posebne zveze drž- av pod vodstvom Italije, naperjene proti Mali antanti, v kateri bi bile Grčija, Tur- čija, Madžarska in Bolgarija.

Atene, 31. oktobra. Grško časopisje so- glasno oboja samovoljne in tendenčne ko- mentarje raznih listov o sestanku Venize- losa, Mihalakopulosa in madžarskega grofa Bethlena v Ankari.

Delo britanske imperijalne konference

Sestanek voditeljev posameznih delegacij — Načrt dominijonske za- konodaje — Naseljevanje v posameznih deželah

London, 31. novembra. AA. Danes se se- stanje vodje delegacij imperijalne konfe- rence, ki bodo razpravljali o poročilih, izdo- lanih v poročilih in odborih o raznih vpra- šanjih dnevnega reda. Vprašanja o medim- perijalnih ustavnih zadevah so predložili odbor, ki je razpravljal pod predsedstvom lorda kancelarja Sankeya in je včeraj pre- ložil načrt poročil o raznih ustavnih vpra- šanjih. Ta načrt, ki se bavi z ustrojem do- minijonske zakonodaje, z načinom razgo- rov med kraljevske vlado, dominijoni in inozemskimi vladami in s položajem guver- nerjev v splošnem. Sankeyev odbor je skle- nil, da bo predložil na danes odlog, preden bo odposlal poročilo vodjem delegacij.

Odbor je medimperijalno gospodarsko sodelovanje je včeraj odobril poročila pod- odborov, ki proučujejo uvedbo raznih ca- rinskih tarif. Odbor sestavlja trenutno sploš- no poročilo za vodje delegacij. Odbor za pre- komorsko naseljevanje je končal svoje po- ročilo, kjer je podan pregled celotnega pro- blema naseljevanja v mejah britanskega imperija. Odbor je nadalje razpravljal o ustanovitvi organizacij v dominijonih in v Angliji, ki naj bi olajšali izseljencem nase- litev v drugih deželah. Naseljencem bo pre- skrbljeno delo v Kanadi in v Newbruswicku. Nadalje so se v načrtu razne navedbe, ki naj bi pospeševale izseljevanje izseljencev iz Anglije. Za izseljenje so nameravane razne izseljeniške delnice, zlasti za mlade že- ne in osem za dečke. Odbor je sprejel ves- ta sistem in končal tozadnje poročilo, kjer

izraža mnenja, da mora izseljeniški ustroj delovati s polno paro zaradi sedanjih go- spodarskih razmer v vsem britanskem im- periju.

Jugoslovensko-ameriški trgovski urad

Beograd, 31. oktobra. AA. Zavod za po- speševanje zunanje trgovine sporoča in- teresantno, da je bil 1. oktobra t. l. otvor- jen v New Yorku jugoslovensko - ameriški trgovinski biro. Na celu biroja je »ročne- valec zavoda a pospeševanje zunanje tr- govine v New Yorku Konstantin Joksimović. Poleg poročanja zavodu za pospe- ševanje zunanje trgovine bo naloga biroja, da vodi turistično delo v korist na- šega gospodarstva.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.74. — Berlin 13.46. — Bruselj 7.8713. — Budimpešta 9.885. — Curih 1095.9. — Du- naj 795.85. — London 274.31. — Newyork 56.35. — Pariz 201.53. — Praga 167.43. — Trst 295.54.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.128. — Pariz 20.215. — London 25.025. — Newyork 546.10. — Bruselj 71.815. — Milan 26.9725. — Madrid 57.80. — Berlin 122.73. — Dunaj 72.625. — Sofija 3.73. — Praga 15.28. — Varšava 57.76. — Budimpešta 90.20. — Bukarešta 206.

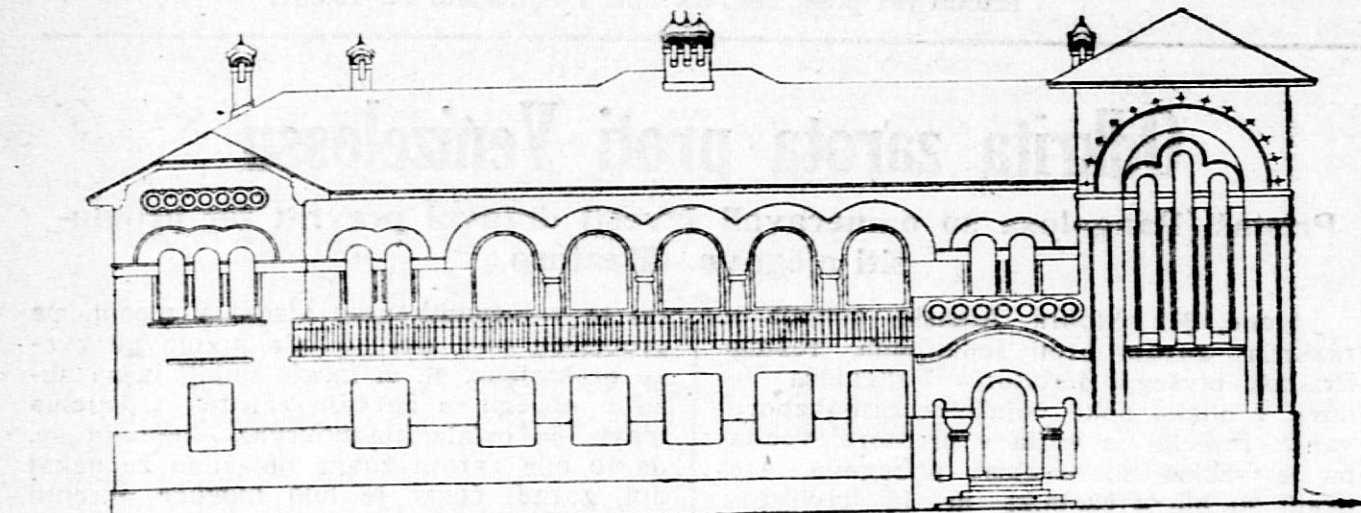

Župnišče pravoslavne cerkvene občine

Trubarjev park bo sicer znatno skrčen, vendar pa ostane občinstvu dostopen

Ljubljana, 31. oktobra. Pravoslavna cerkev je te dni prejela iz Beograda načrte za pravoslavno cerkev, ki jih je izdelal načelnik arhitektonske, od dela ministrstva javnih del arh. Koranevič. Sedaj se tako le še na končno odobritev načrtov in proračuna po ministrstvu javnih del in episkopatu v Plaskem, kar se bo zgodilo do sredine novembra. Odbor pravoslavne cerkvene občine računa, da bo lahko že prve dni decembra razpisal zidar-

dih skrbnih, kako dovršiti stavbo do kraja. Cerkev, katere sklopi smo nedavno objavili, bo zidana v bizantinskem slogu. Skupaj s župniščem bo stala okoli 3 milijone Din. Cerkev bo dolga okoli 30 m in 21 m široka ter bo stala ob Bleiweisovi cesti na levi strani sedanega otroškega igrišča župnišče, dolgo 26 m in 11 m široko, bo stalo na desni strani otroškega igrišča. Last pravoslavne cerkvene občine bo le del Trubarjevega parka, na katerem bo stalo

ska in druga dela ter da se bo v zgodnji spomladi že položili temelji cerkve. Posvetitev temeljnega kamna se bo vršila zelo svečano. Med drugimi pravoslavni cerkveni dostojanstveniki prispeva v Ljubljano patrijarh Varnava in episkop dr. Ilarion Zereniski.

Nabiralna akcija za pravoslavno cerkev lepo napreduje. Načrti so bili izvršeni brezplačno, pritrjujejo se še razni izdatki prostovoljnih prispevkov, tako da odbor tukajšnje pravoslavne cerkve ne bo mogel biti v hu-

župnišče, dočim bo ostali del parka, izvemski pravoslavno cerkev, ostal last mestne občine. Tako se bo občinstvo še vedno lahko posluževalo tega parka, ki je zadnja leta zelo zapuščen in pozabljen.

Župnišče, katerega sklopi prinašamo, bo imelo v pritličju sejno dvorano — 10 m dolgo in 4,55 široko, pisarno, sobo za goste, stanovanje za kaplana in stanovanje za cerkovnika, v prvem nadstropju pa stanovanje župnika, pisarno župnišča in sprejemnico.

Razširjeni tramvaj bo rentabilen

Skupni prebitek na stari in na novih progah bo znašal približno en milijon

Ljubljana, 31. oktobra. Splošna maloželniška družba je predložila mestnemu magistratu, oz. občinskemu svetu o razširjenju ljubljanskega tramvajskega omrežja naslednji rentabilitetni račun:

»Dasi moremo ustvariti pravo sliko vedno naraščajoče potrebe po razširjenju tramvaja, moramo poseči po statistiki, ki nam nudi skoro 30 letno obratovanje električne cestne železnice v Ljubljani.

Kaj pravi statistika

Električna cestna železnica je pričela obratovati 6. septembra 1901.

V približno 4 mesecih 1901. se je prevozilo 326.000 potnikov, l. 1902. se je prevozilo 792.000 potnikov in je število potnikov stalno naraščalo od leta do leta, tako da je l. 1910 znašalo 1.141.000 potnikov, l. 1915 1.802.000 potnikov, l. 1925 2.745.000 potnikov, l. 1929 2.860.000 potnikov, l. 1930 do 30. avgusta, torej v 8 mesecih 2.080.000 potnikov, torej se bo do konca leta sigurno doseglo število 3.200.000 potnikov.

Sliko stalno naraščajočega prometa sedanje tramvajске proge nazorno kaže tudi naslednji pregled zadnjih dveh let:

L. 1928/1929 in 1929/1930 se je prevozilo v posameznih mesecih naslednje število potnikov:

mesec	1928/1929	1929/1930	torej več
september	250.740	271.212	20.472
oktober	240.360	232.400	12.880
november	227.180	255.420	28.240
december	232.740	261.000	28.260
januar	207.380	255.800	48.420
februar	183.620	230.940	47.320
marec	224.800	259.560	34.760
april	223.020	257.390	34.370
maj	241.260	267.120	25.860
junij	246.560	269.420	22.860
julij	237.127	255.550	18.423
avgust	242.381	271.520	29.138

To število potnikov se je prevozilo na progi, ki je bila zgrajena pred 30 leti, ko so bile popolnoma druge prometne potrebe in razmere kakor danes. Ljubljana se je v zadnjih desetletjih v glavnem razvijala in se bo razvijala v popolnoma drugi smeri od sedanje tramvajске proge, t. j. proti Viču, Šiški in Ježici. Mesto se je v te smeri tako razširilo, da današnja omrežja cestne železnice za potrebe večine prebivalstva ne pride dosti v poštev. Nove nastale naselbine v okolici Ljubljane tvorijo samo majhne hiše z največ dvema do štirimi stanovanji in se raztezajo daleč izven mestnega pomenja. Potreba električne cestne železnice za te prebivalce je neprimerno večja kakor pa v mestu samem, kjer so hiše strnjene in nakupične in kjer prebivalci lažje opravijo svoje posle brez prometnih sredstev kakor pa prebivalci periferije, ki so na prometna sredstva direktno navezani. Če to upoštevamo, pridemo do prepričanja, da se bo tudi promet na sedanji progi razvil popolnoma šele takrat, ko bo zgrajena cestna železnica tudi v vse navedene kraje in se bo število potnikov radi tega tudi na tej stari progi znatno pomnožilo.

Do l. 1915, torej v času, ko so bile še normalne razmere in je znašalo število potnikov na sedanji progi prva leta komaj 1/4, pozneje pa nekako 1/2 sedanjega števila potnikov, je družba vsako leto zaključevala svoje poslovanje z dobičkom, kljub temu, da je morala plačevati visoke davke in obdavčilo tako in da je bila

cena toku razmeroma precej visoka. Po vojni se je število potnikov znatno povečalo, a sekvencirani in neurejene povojne valutarne, gospodarske in upravne razmere so slabo uplivalo na gospodarsko stran obratovanja družbe, ki je radi tega izkazovala leto za letom izgubo. Šele z letom 1928, ko je prevzela vodstvo cestne železnice mestna občina in uredila gospodarsko stran podjetja, se je pokazalo zopet izboljšanje. Ko pa je mestna občina ljubljanska znižala ceno toku l. 1929 na Din 1.30 za kwh (kar je pa še vedno visoko glede na cene, ki jih plačujejo druga mesta, n. pr. Dunaj 60 par za kwh, Celovec 48 par za kwh) in l. 1930. občinski takso od 10% na 5% od prodanih vozniških listov, je bilo aktivno poslovanje cestne železnice zasigurano. L. 1929. je bila bilanca cestne železnice, v kolikor se tiče tramvajskega prometa, aktivna za ca 140.000 Din, l. 1930. pa bo dobiček še večji.

Promet v drugih mestih in z avtobusi

Mesto Ljubljana ima danes ca. 60.000 prebivalcev. Ker se prevozi 3.200.000 potnikov letno na sedanji progi, pride torej na prebivalca povprečno samo 53 voženj na leto. To pa radi tega, ker imajo pretežno prometno korist od tramvajске proge samo prebivalci v Mostah, ob Dolenski cesti in deloma prebivalci v centru mesta. Za vse ostale dela mesta, torej za večino prebivalstva pa je sedanja mreža električne cestne železnice za stalno uporabo malo pomembna.

Mesto Sarajevo, ki je približno iste velikosti kakor Ljubljana, kaže statistično frekvenco na električni cestni železnici na leto povprečno 180 voženj na osebo prebivalstva, Celovec v letnem času 200, pozimi 100 voženj večja mesta n. pr. Zagreb 140 voženj, Berlin 250 voženj, Dunaj 350 voženj na osebo. Če torej računamo, da ima Ljubljana z okolico, ki vanjo prometno gravitira ca. 80.000 prebivalcev in da bo prišlo po razširjenju omrežja na Vič, v Šiško in St. Vid na glavo samo povprečno 80 voženj na leto, se bo prevozilo letno ca. 6.400.000 potnikov, dočim se jih prevozi danes samo 3.200.000.

Pred dvema letoma je Splošna maloželniška družba, da vsaj delno odpmere vedno naraščajoči potrebi prometnih zvez bližnje okolice z mestom, uvedla avtobusni promet na progi Ljubljana-Vič in Ljubljana-Jeziča, avtobusna podjetnika Magister in Čarman pa na progi Ljubljana-Šiška-St. Vid.

Kakor pa se je izkazalo v praksi, avtobusi daleko ne zavzemajo v prometu onega mesta — vsaj na kratkih progah ne — kakor cestna železnica. Avtobusi vozijo v razdobju po pol ure — cestna železnica pa bo vozila vsakih 6 minut. Pri avtobusih so defekti zelo pogosti, dočim pri električni železnici skoro ne pridejo v poštev. V avtobusih je vožnja neugodna, vstop in izstop neroden, dočim je pri električni železnici vožnja mirna, vstop in izstop pa prikladen. Pri avtobusih se mora računati vedno z večjo ali manjšo zamudo in ker poleg tega vozijo s presledki po pol ure, se večina prebivalstva avtobusov sploh ne poslužuje, dočim bi se električne cestne železnice sigurno posluževalo. Slednjič je promet z avtobusi na kratkih progah po sedanjih derutnih cestah z mnogoštevilni-

mi postajami nerentabilen, kar jasno kažejo tudi izkustva Splošne maloželniške družbe same.

Kljub vsem neugodnostim avtobusnega prometa pa izkazuje statistika Splošne maloželniške družbe, da se prevaža na progi Ljubljana-Vič letno ca. 500.000 potnikov. Po izjavah avtobusnega podjetja Magister je leto prevozilo na progi Ljubljana-Šiška-St. Vid v enem letu nad 800.000 potnikov, avtobusni podjetnik Čarman pa na progi Ljubljana-Šiška-Dravljice nad 300.000 potnikov, skupaj nad 1 milijon 500.000 potnikov.

Če torej upoštevamo vse neprijetnosti avtobusnih voženj in prednost električne cestne železnice, potem je brez dvoma, da se bo na električni železnici na teh progah število potnikov najmanj podvojilo.

Rentabiliteta novih prog

Vse gorenje okolnosti jasno govore, kako občutna je potreba po razširjenju električne cestne železnice. Da tudi o rentabiliteti novih prog ne more biti dvoma, sledi iz naslednjega:

Stroški za izgraditev te proge na Vič, v Šiško ter v St. Vid so proračunjeni na 29.904.318 Din.

Za podlago preračunavanja rentabilite razširjenja proge nam imajo v prvi vrsti služiti dohodki in obratni stroški sedanjega omrežja cestne železnice, ki so naslednji:

Obratni stroški (za progo, dolgo 5,2 km) 3.566.000 Din.

Dohodki: v letu 1930 se bo prevozilo, kakor spredaj navedeno ca. 3.200.000 potnikov, ki bodo plačali skupaj ca. 4.000.000 Din, torej prebitek 434.000 Din.

Za novo progo Vič-St. Vid so predvideni obratni stroški (dolžina 8.718 m) v znesku 5.859.033 Din.

Dohodki pa bi bili: Ako vzamemo, da se bo na progi Vič-St. Vid prevozilo samo 1.200.000 potnikov po povprečni ceni 2 Din, torej samo toliko potnikov, kolikor se jih prevozi na sedanji stari progi, oz. samo dvojno število potnikov, ki jih sedaj prevozi na tej progi avtobusi, bi znašali dohodki 6.400.000 Din in bi se torej dosegel prebitek v znesku ca. 540.966.90 Din. Ako k temu prištejemo še prebitek na stari progi, ki bo znašal, kakor zgoraj navedeno 434.000 Din, bi znašal skupni prebitek ca. 974.966.90 Din.

Iz vsega tega jasno sledi, da o rentabiliteti nove proge Vič-St. Vid ne more biti nikakega dvoma, posebno če se še vpoštevata, da je gornji račun skrajno previden, ker nikjer ne upošteva dejstva, da bo radi razširitve tudi stara proga veliko profitirala in pa ker je za razna popravila in stroške predviden znesek 400.000 Din, ki pa v prvi dobi, ko bo vsa naprava še nova, ne bo potrebovala skoro nikakih popravil.

Tudi ostali stroški so razmeroma visoko računani. Zlasti je visoko kalkulirana cena toku z 1.30 Din za kwh, ki se v tej višini absolutno ne bo mogla držati, če upoštevamo, da stane tok mestno občino povprečno 50 do 60 par za kwh in cestna železnica kot trajna in redna odjemalka toka upravičeno lahko reflektira na enake bonitete, ki jih bodo druge industrije imele pri odjemu takih količin toka, tembolj ker je mesto angažirano pri podjetju z %.

Nasprotno pa so dohodki tudi zelo previdno računani, ker pač ne more biti dvoma, da se bo na progi Vič-St. Vid, ki bo dolga okrog 9 km, prevozilo več potnikov kakor na stari progi, ki je dolga samo 5 km in ko nova proga veliko bolj ustreza sedanjim prometnim potrebam prebivalstva, kakor pa stara proga.

Koristi mestne občine

Dalje je treba tudi še vpoštevati, da bo z razširitvijo omrežja cestne železnice imela direktni koristi tudi mestna občina sama in sicer bo prejela skupno s staro progo: na 5% občinski taksi ca. 550.000 Din. Taka se bo porabila skupno ca. 800.000 kwh po ceni Din 1.30, pri katerem ima mestna občina ca. 70 par dobička, torej ca. 560.000 Din, skupaj 1.110.000 Din.

Iz vseh teh pojasnil in podatkov je jasno, da je rentabiliteta ne samo zasigurana, temveč nasprotno, da bo tako družba, kakor občina imela od razširjenja proge velike koristi.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 31. oktobra 1930, katoličani: Volbenek, pravoslavni: 18. oktobra, Petar i Luka.

Jutri: Sobota, 1. novembra 1930, katoličani: Vsi svetniki, pravoslavni: 19. oktobra, Pr. i. J.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Drama: Gospa ministrica. A.

Opera: Zaprto.

Kino Matica: Vesela srca.

Kino Ideal: Zaslužnjene duše (Greta Garbo).

Kino Ljubljanski dvor: Devica Orleanska ob pol 8. in 9.

PRIREDITVE V SOBOTO.

Drama: Ob 15. Snegulčica, ob 20. Sveti plamen.

Opera: Ob 15. Knez Igor, ob 20. Vesela vojna.

Kino Matica: Vesela srca.

Kino Ideal: Zaslužnjene duše (Greta Garbo).

Kino Ljubljanski dvor: Rdečkožec.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Razbojniki.

Opera: Moč usode.

Kino Matica: Vesela srca.

Kino Ideal: Zaslužnjene duše.

Kino Ljubljanski dvor: Rdečkožec.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Trnkočev, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Sobota in nedelja: Bohinec, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta, dr. Kmet, Dunajska cesta.

Nogometne tekme v nedeljo, 2. nov.

Na prostoru SK Ilirije gostujeta dva prvorazredna kluba iz Zagreba:

ob 13.45 Grafičar (Zagreb) : Grafika

ob 15.15 Železničar (Zagreb) : Ilirija

Ob vsakem vremenu!

Preureditev in modernizacija Tivolija

Glavni dreved bo širok 20 metrov — Cvetlične grede in svetiljke na monumentalnih stebrih — Kstanje nadomeste platane

Ljubljana, 31. oktobra.

Mestni gradbeni urad že delj časa proučuje temeljito preureditev Tivolija, zlasti pa glavnega dvoreda, ki vodi do tivolskega gradu. V zvezi s tem je bilo izdelanih že več načrtov, in deloma so že začeli z regulacijskimi deli, toda odločitev o končni preureditvi še ni padla. Nedavno je pa mestni gradbeni urad odobril načrt mojstra arhitekta Plečnika glede preureditve Tivolija.

O zadevi bodo sicer še razpravljali drevi na gremilni seji mestnega občinskega sveta, toda skoro gotovo je, da bo velepošten Plečnikov načrt sprejet.

Regulacija odnosno preureditev je zamisljena tako, da se glavni dvored razširi za 20 metrov, torej celo 2 metra več, nego ima Aleksandrova cesta v svoji stavni črti. V dvoredu se odstranijo stari trbli kostanji. Aleksandrova cesta bo takorekoč podaljšana prav do tivolskega gradu, ki se bo videl lepo že od pošte.

Tako razširjeni glavni dvored bo seve razdeljen v več delov. Sredi njega bodo ob Bleiweisove ceste do glavnega vhoda v park cvetlični rabati ali grede v širini štiri metrov. Takih gred bo 16, krasilo jih bo najkrajše cvetje in v vsakemu letnemu času primerne rože. Sredi vsake grede bo stala na monumentalnem, lepo okrašenem betonskem podstavku nizka svetiljka. 16 takih močnih električnih luči bo lepo razsvetljevalo glavni dvored. Cvetlične grede bodo torej zavzele sredino, na vsaki strani pa bo urejena promenadna pot. Obe promenadni poti pa bosta v širini poldruga ali dveh metrov tlakovani s kamnitimi ploščami. Zato bo tivolska promenada dostopna tudi ob slabem vremenu.

Kostanji bodo kot rečeno odstranjeni,

namesto njih pa bodo ob robu razširjene aleje zasajene mogočne platane. Nekaj platani bo celo morala občina nabaviti v inozemstvu, ker jih sama nima dovolj na razpolago. Vrh dvoreda bodo odstranjeni tudi kostanji in druga drevesa, ki zdaj zastirajo pogled na tivolski grad.

Istočasno z preureditvijo glavnega dvoreda bo preurejen tudi sedanji železniški prelaz, okrog katerega se napravi moderen rondo, ki bo meril 70 metrov v premeru. Vsa ploskev bo pokrita s finim peskom, prehod med tračnicami bo pa tlakovan. Dosedanje železniške rampe, ki so že zelo obrabljene in zastarele, bodo odstranjene, namesto njih pa napravijo nekakšna premikajoča vrata ali vretena. Vsi objekti ob železnici, trafika, stranišče, čuvajnica in stanovanjska hišica železniškega čuvaja bodo odstranjeni in se nameste v skupnem novem, modernem pritličnem objektu med železnico in meredijanskim dvoredom, t. j. na trikotnem travniku, ki je bil dozdaj prazen.

Z regulacijskimi in preureditvenimi deli prično v najkrajšem času. Deloma so glavni dvored že začeli regulirati. Pretekli mesec so začeli dovažati gramoz, ki ga kopljejo na Gosposvetski cesti pri izkopu temeljev za tramvaj. Nasuli so približno pol metra gramoz od sredine dvoreda do vhoda v park. Nivelacija dvoreda bo imela lahek vzpon v obliki parabole. Ta mesec bodo ves teren zrahljali, nato začno z izkopom jarka za polaganje električnega kabla, vršila se pa bodo tudi razna druga dela. Spomladi bo Tivoli domala že preurejen in potem bo imela Ljubljana promenado, na katero bo lahko ponosna in za katero jo bodo lahko zavidala druga večja mesta v Evropi.

Cerkvena opravila na pokopališču

so vsa v nedeljo na predvečer Vernih duš, ne pa jutri na dan Vseh svetih. Praznika žalosti cerkev nikdar ne obhaja na nedeljo, zato so letos Verne duše premaknjene na ponedeljek, a spominja se jih vedno na predvečer, torej letos v nedeljo, ne pa na Vse svete, ker na pokopališčih moramo za ranjke ne pa za svetnike. Edina žalna svečanost bo jutri na Suhem bajeju, a to je le izjema. Opozorjamo torej občinstvo še enkrat na to izpremembo, da cerkvenih opravil, petja in govorov raznih društev ljudje ne bodo zastojni pričakovali na pokopališčih že jutri.

Repertoarji

DRAMA:

Začetek ob 20.

Petek, 31. oktobra: Gospa ministrica, premijera. Red A.

Sobota, 1. novembra: Ob 15. Snegulčica, mladinska predstava. Izven. — Ob 20. Sveti plamen. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedeljo, 2. novembra: Razbojniki. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 3. novembra: Zaprto.

OPERA:

Začetek ob 20.

Petek, 31. oktobra: Zaprto.

Sobota, 1. novembra: Ob 15. Knez Igor. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. Vesela vojna. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Nedelja, 2. novembra: Moč usode. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 3. novembra: Zaprto.

Proslava čsl. praznika pri Sokolu I

Sinoči je Sokol I. na Taboru na skromen, toda iskren način praznil ta pomembni praznik bratskega češkoslovaškega naroda.

Proslava se je vršila v veliki dvorani na Taboru, ki je bila v ta namen slavnostno razsvetljena in ozaljšana. Nad odrom je visela slika predsednika Masaryka, obdana od češkoslovaške, poljske in naših trobojnic. Ob osmi uri so se zbrali v dvorani v polnem številu vsi oddelki Sokola I. in precej ostalega članstva. Poleg članov nekdanih drugih sokolskih društev sta se udeležila proslave tudi savezni načelnik brat Bajželj in župni starosta brat dr. Pi-penbacher.

Svečanost je otvorila društvena godba na pihala, ki je zaigrala češkoslovaško himno. Nato je društveni starosta brat inž. Bevc pozdravil vse navzoče in podal besedo bratu Vilfanu, ki se je v jedrnatih besedah spomnil našega osvobodjenja, ko smo se prav ta dan pred 12 leti otresli stoletnega habsburškega jarma. Omenil je zlasti zasluge, ki so si jih tudi pri tem stekli bratje Čehoslovaki.

Kot drugi govornik je povzel besedo predsednik društvenega prosvetnega oddelka brat Vekoslav Iskra. V temperamentnem govoru je na kratko orisal zgodovino bojev in borb češkoslovaškega naroda za osvoboditev in za državno samostojnost.

Posebno je poudaril dejstvo, da je v vseh teh borbah češkoslovaško sokolstvo aktivno sodelovalo in pomagalo. Govornik je dalje opozoril na naravnost veljanskaj napredek na vseh poljih, ki ga je v teh dvanajstih letih samostojnega državnega življenja dosegla češkoslovaška republika in ki jo nvršča po vsej pravici med prve države v Evropi. Na koncu svojega govora se je še zahvalil češkoslovaškemu sokolstvu in českoslovaškemu narodu, ki je pri dogodkih polpretekega časa zopet vnovič slajno dokazal, da mu geslo »Zvestoba za zvestobo« ni prazna fraza.

Po govoru je odigrala godba našo himno, nakar je brat starosta zaključil lepo slavnost z vzklikom Masaryku in Češkoslovaški, kateremu so se pridružili vsi poslušalci.

Danes ob 4., 1/6., 1/8. in 9. zvečer
jutri na praznik in v nedeljo
— ob 3., 1/2 5., 6., 1/4 8. in 9. uri —

BOZANSKA

GRETA GARBO

v svojem najnovejšem velefilmu:

Zaslužnjene duše

Velefilm edinstvene lepote!

NILS ASTHER — FRED SOLM

KINO IDEAL

Sport

— Službeno iz sekcije ZNS. Delegirajo se k tekam dne 1. nov. 1930 na igr. Primorja: ob 8.30 SK Reka : SK Korotan g. Cerny; ob 13.30 SK Grafika : SK Jadran g. Mahkovec; ob 15. SK Svoboda : SK Hermes g. Dolinar. — Dne 2. nov. t. l. na igr. Primorja: ob 8.30 SK Natak : SK Slovan g. Mahkovec; na igr. Ilirije: ob 13.45 SK Grafika : SK Grafičar (Zagreb) g. Pevalak; ob 15.15 SK Ilirija : SK Železničar (Zagreb) g. Schneller. — Stranska sodnika za prvo tekmo gg. Vidic in Breskvar, za drugo tekmo gg. Korbar in Zuccatto. K polžkusnim tekmam v Trbovljah dne 1. in 2. novembra t. l. se delegira poverjenik g. Marin L. v Trbovljah. — Tajnik.

V ljubljanski bolnici je včeraj umrla gospa Albina Breznikova, soproga nadučitelja v pokolu. Pogreb bo v nedeljo ob pol 16. izpred mrtvašnice javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Blag ji spomin!

Spominjajte se slepih!

Na tisto tiho domovanje...

Enkrat v letu se spomnimo dragih, ki spe na njivah večnega miru
večno spanje

Ljubljana, 31. oktobra.

Vsi sveti so in zopet romajo množice proti Sv. Križu, da okrase grobove svojih dragih. Avtobus za avtobusom drvi tja, vsak poln cvetja, da je hoja nevarna po tej cesti — tam pri Sv. Krištofu pa je red: kolkje zavzame železno grablje po s travo zaraslem pesku. Tam ni avtobusov, le kakor jagode na paternostru se počasi pomikajo posamezniki proti zapuščenim njivam miru. Sv. Križ in Sv. Krištof, dve dobi, ki ju le enkrat na leto sklene in združi pleteta od mrtvih v eno samo ogromno njivo miru.

Pri sv. Krištofu

Dom miru in mrtvih in tudi sam že mrlič, vsem v napotje. Še je pokopališče in že dolgo se menijo in ugibajo, kaj bo z njim. Kakor s starcem, tako je s tem pokopališčem: radi ga imajo in spoštujejo ga, ali vendar, če bi bili odkritosrčni in nič sentimentalni, pa bi dejali, da bi bilo prav, če bi se umaknil. Usoda častitljivega starca!

Pijeteta je pijeteta, a življenje je življenje, vsej starosti sovražno po nepremakljivih in neizpremenljivih zakonih prirode. Kar je doživelo svoja leta, se umakne. In tako se bo umaknil tudi sv. Krištof prej ali slej, kolikor je pač v nas pijeteta in spoštovanja do starosti ter čaščenja mrtvih.

Faktor podoba kaže, je čaščenje mrtvih še bolj prazno bahaštvo in nakladanje kakršnegakoli kapitala, ker se ta kapital rentira v kakršnikoli obliki. Če ne drugače, pa vsaj v vzgoji potomcev, da bi tudi nas pokadili po smrti in se nas spominjali v lepem in dobrem. Še po smrti nam je za kredit, ker v življenju ne moremo biti brez njega. Popolnoma nesebične pijetete je pa tako malo, kakor je bore malo čiste nesebičnosti. Tolikokrat moramo poslušati pridige o piramidah kot dokazih čaščenja mrtvih, a faraoni so se z njimi ovekovečili, gigantsko delo se torej še danes obrestuje in jim donaja koristi. Če pa pomislimo na morje znoj, na krvavi pot, ki ga je potil narod pri zidanju teh kolosalnih nagrobnikov, se nam pa zdi to čaščenje mrtvih kaj problematično. Piramide so najveličastnejši spomeniki zatirane, brezpravne mase, neznanih junakov dela in trpljenja.

Da je pijeteta pri nas tudi že blizu puble fraze, nam molče trobenta angel nad portalom sv. Krištofa. Nekdaj v zlatu bleščec, je ves črn in zarjavel.

Zapuščen je sv. Krištof

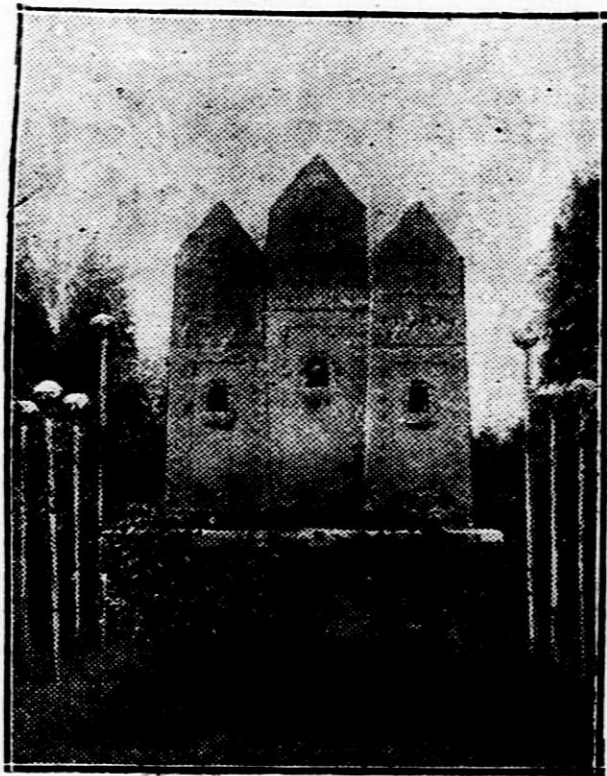
In žalosten, osamel stavec. In stari so tudi njegovi stalni gostje. Sključene dame, drobne in vele nekdanje gospodinje največjavnih ljubljanskih hiš, ki so mnoge tudi že nekdanje. Imena so obledela ali pa le še medlo blešče skozi meglo spominov. Sem se hodijo starke pogovarjati z onimi pod težkimi ploščami v grobnicah, s svojimi vrstnicami in vrstniki. O sumnih porokah in svetlih ekvipažah, o krstih in balih v kazni in o besedah v čitalnici, o dobrih kupcih in škandalnih bankrotih, a tudi o pompoznih pogrebnih kramljajo, najbrž še največ o njih. In, ko se solnce nagne, grede te črne dame med cipresami drhté proti domu. Zavijajo se sredi poletja v kožuhe, morabit že v malo ogoljene, ker jih mrazi in spreletava po trilih kosteh pridušen razočaranje, da takih pogreb, kakor oni, ki so odšli pred njimi, ne bodo nikdar imele. Več, mnogo več pa hodi na pomenek k sv. Krištofu dam v bolj in zelo ogoljenih mantijah in plaščih. Čez prsa jim ne padajo več nizi biserov, pa vendar se na zelenkasto se izpreminjajoči črtni poznajo poti, ki se po njih vsak dan zopet vale debele jagode iz ugašajočih oči.

Redki so moški in še bolj redki posamezniki. Navadno gresta po dva starčka skupaj. Med se visoko vzvrzanimi in med odvetra vpojenimi, zviti in podrtimi cipresami se po parih sprehajajo gospodje, ne mirno kakor dame in zanišljeno, vedno le zatopjeni v glasne debate. Burno razpravljajo starčki o političnih bojih in časteh, o podjetnosti in karjerah, polemizirajo o spretnih mahinacijah, uspehih in

sramotnih koncih, o zgrešenih prilikah, ko je šlo za las, pa o pikantnih doživljajih in veselih nočeh ter se razvnamejo ko pride končno vedno na vrsto nevhvaležnost sveta. S tresočimi se rokami krilijo po zraku in jezno tolčejo s palicami po grmovju, potem se pa ustavijo pred gosčavo srebota, da se plašno vzdigne taščica iz gnezda. Sunkoma trgajo roke gosčavo, jezno in s togoto, da se razmakne srebro kakor portijera: »Tu! Burger, doktor Matija Burger, župan — kaj imaš od življenja!« In zopet se strnejo srebrne trte čez beli, zapuščen kamen kakor zavesa. Tiha, sladka in mehka pesemca taščice zopet za njo... z one strani zidu pa zavveni poljub, mlad in vroč. Ni varnejšega zaščitnika ljubezni, kakor sv. Krištof!

Županska slava

Je v Ljubljani sploh kratkega veka. Pozabljen je nagrobnik slavnega, od Prešerna opevanega župana Janeza Nepomuka Hradeckega, da je lep kamen ves zaraščen s sreboto. Tudi spomenik dvakratnega župana in sploh prvega slovenskega ljubljanskega župana Mihaela Ambroža, ki ima celo svoj trg, je že nad 30 let zapuščen, le dobri stari grobar Francelj spoštljivo pazi na njegov grob in ga vsako leto očedi. Ker ne misli mestna občina niti na Ambroža, še manj pa na Hradeckega, naj bi se ju spomnili vsaj prebivalci Ambroževega trga in Hradeckega vasi. Dr. Etbin H. Costa, zaradi pretepa med Sokoli in turnerji odstavljeni slovenski župan, častni meščan in prvi starosta »Južnega Sokola« ter ustanovitelj drugih važnih društev, je

Cankar — Kette — Murn

nekoliko na boljšem, ker se za njega pač brigajo še potomci. Ljubljanski velmož Dreo in boter slavnega škofa Barage Jurij Dollner sta poznala svoje rojake in sta se z malimi fondri pri kopalski upravi zavarovala, da sta njuna spomenika še vedno dobro ohranjena. Francelj je našel med listinami neke zabeležene te oskrbnine in sedaj vsa leta za malenkostno vsotico, za pravi boglona prav za prav, vzdržuje ta dva za lokalno zgodovino važna groba. Ali bi mestna občina ne mogla n. pr. iz dohodkov mestnega pogrebnege zavoda zavarovati pred razpadom tudi druge grobove spomina vrednih in slavnih mož, ki jih je pri sv. Krištofu toliko, da to pokopališče lahko imenujemo

naš Panteon

In koliko je krasnih nagrobnikov v klasičističnem slogu, ki bi že zaradi svoje umetniške vrednosti morali ostati ohranjeni, saj so estetsko mnogo boljši, kakor vse poznejše bahate kamnite grmade. Mi pa te umetnine prodajamo na licitaciji... Žalosten je sv. Krištof, dvakrat žalosten. Ves v rdečih ranah je napol podrti zid, kjer je padel omet z opeke, cele jame in luknje pa zijajo tam, kjer so iz zidu iztrgali vzdane nagrobne. In globoke, napol zasute stare grobnice zijajo v nebo preteče, da vrže človeka groza v stran. Na

sredo elegantnega starega nagrobnika v zidu je zabita železna ograja novejšega soseda, kakor bi predrl srce pijeteti. Bezeg raste iz grobov in pokriva zlomljene stebre porušeni mavzolejev. Razbiti so marmorni grobi velikašev, na tla so popadale urne s stebrov, oropani so spomeniki bronastih emblemov. Da, oropani, prav prastaško so okradeni naši predniki, ki so ustvarjali našo kulturo.

Ves zaraščen in zamazan je kamen z napisom »Gregorij Rihar — prvi slovenski pevskladnik —« v mestu, ki se ponša s petjem pred vsem svetom. Brez strehe, da se podira zid, so slikoviti spomeniki Vodnika, Copa in Korytky, da ni več moč goče čitati Prešernovih verzov:

Der Mensch muss untergehen;
Die Menschheit bleibt, fortan
Wird mit ihr das bestehen,
Was er für sie getan! —

Odrti in izlizani so pa tudi že njegovi verzi na beli marmorni plošči, ki je pod njo odlični relief s peščeno uro in kačo, na plošči so pa le še slabi sledovi imena Simonettijevih in že popolnoma bele so vrste:

Die Mutter und den Sohn, der ihr entsprossen,
Hält dieses Grab in seinem Schoss umschlossen;
Uns, deren heisse Tränen um sie fließen,
Die Rückgelassen, mög' es einst umschliessen,

Vereinigt mögen wir aus ihm erstehen
Und in das ew'ge Haus des Vaters gehen.

Tako Ljubljanci spoštujejo verze največjega slovenskega pesnika. Nagrobnik z Goethejevimi stih bi Nemci okovali v zlato.

Pri sv. Križu

Široko je ljubljansko polje in tužno kot da se je zamislilo v jesensko umiranje, kot da je na njem združena vsa bolečina umirajoče jeseni, ki je razprostrla svoja prelestna krila od Kamniških planin preko Šmarne gore po pokojnem Posavju. In so ta krila zadržala nad Sv. Križem, da so se zganile številne ciprese.

Da, številne ciprese. Grobovi, grobovi... Koščena žena se nikdar ne utruje. Ne ga-nejo je solze mater, ki objokujejo svojo deco, ne sila bolest vdov in sirot, ki za-man kličejo nazaj svoje drage. »Zakaj te ni več?« ihte leto za letom, dan za dnem. Grobovi pa molče. In koščena žena kosi naprej.

Toliko je teh malih gomil, teh tihih posteljic toliko teh neboljenčkov, a

nobeden več ne joka

Matere trebijo plevel. Mehko nežno, kot so vajene popravljati postelje, urejujejo njihove gredice. Gledam jih po cele ure rah-ljajo s tiho pobožnostjo grobke, jih posi-

Grob judenburških žrtev

Tam sem čakala, da očka še enkrat vidim in pozdravim. Mamica je bila z menoj — in še mnogo jih je bilo tam, tudi oni so čakali...

»Monfalcone, Monfalcone«, je prisopihala mimo lokomotive, polna vojakov. Vriskali so, — a ti vriski so bili kot kriki strahu na smrt obsojenega... Videla sem očka, bolešno se je nasmešnil...

Vlak je izginjal v daljavo. »Monfalcone, Monfalcone«, so tolkla koleasa — vedno tiše, vedno tiše...

In je minilo petnajst let od takrat. Očka ni, — in tudi ne punčke s črnimi očki in črnimi laski... Ni ga in nikoli več ga ne bo...

V Monfalconu je je zakrila ruša, plevel je nad njim... Obledel je čas očkov slika na steni, strašne rane pa še ni zacelil — v teh dneh, ko gore v plamenih ljubezni njive miru, v teh mrtvih, jesenskih dneh, ko je svinčeno barvno ozračje, kot težka slutnja bližajoče se smrti, se mi zdi, da slišim še enkrat hropeč, smrtno pesem lokomotive: »Monfalcone, Monfalcone!«

»O, Monfalcone, Galicija, Judenburg in vi dragi, tam pokopani... Pri vas smo, pri vas — in ni ne meje med nami, ne straž v teh dneh, v teh mrtvih, pokojnih dneh...

O, Monfalcone...

Jesen.

Klic onostranstva je v njenem šepetu, — pesem življenja, davno umrlih. — Sluti jo človek in pozdravlja svoje drage, — v ruši že dolgo, dolgo tihe; pozdravlja jih z zadnjim cvetjem leta in z boleščjo.

Trepečejo plamenčki sveč, — ni še ugasnila naša ljubezen — vi, mrtvi! Vse cvetela, lepe so njive miru v jeseni.

Da, njive miru — o, toliko, toliko jih je, blizu in daleč, pa vse so enake, vse so njive miru.

O, Monfalcone...

Južno nebo je nad teboj, Monfalcone, vroča pesem mandolin poje o tebi... Daleč, daleč si, Monfalcone. In je Galicija daleč, Judenburg.

In so tam njive miru. Tam spe v rušah, ki so odšli pred petnajstimi, šestnajstimi leti... Šli so z upi, da se skoro vrnejo, in vendar jih niso več uzrle naše oči...

O, njive miru v Monfalconu, Judenburgu, Galiciji, ki ste nam drage odvele, naše, vse naše ste — z njimi, rane — večno odprte...

In ni meje, ne straž med nami in

Halo! Halo!

Vi žene in dekleta

dali ste se že udeležili
RADION
nagradne naloge za
50.000 dinarjev?

Ako tega še niste storili, zahtevajte takoj od
Vašega trgovca brezplačne karte za sodelovanje in točne pogoje!

pavajo z belim peskom kot bi se še enkrat z njimi igrali. A vse je tiho, noben ne kliče mamice, noben ne joka. Jokajo pa mamice, tih jim polze solze na gomile, kot takrat ko so pri bolnih prečele dolge noči.

Mlada mamica se je zgrudila na grobek, glavo je ljubče naslonila na gredico kot da posluša šepet draga sinka, z rokama pa je objela zemljo kot da objema svoje dete. A vse je tiho... Mamica ihti; prsti krčevito grebejo črno prst.

Mrzel kamen, zlate črke. Gospodična z malo sestrico kiti materin grob.

— Kaj ne, zdaj bo pa mimica vesela, nič več ne bo žalostna, pa bo zopet prišla nazaj k nam? — vprašuje otrok. — Gospodična na pa skrivaj pred njim obraz in ne more odgovoriti...

— Veš, Manica, ampak mamica nas ne bo našla, ker smo se preselili! Napiši na listek naslov!

Bahate grobnice. Marmor, ograje, rože, krasne vaze, čudovite luči, lestenci... Vse je umetniško.

bogato — a hladno

Vse je že nekaj dni urejeno, zdaj ni nikogar ob teh grobovih. Mimo hodijo nekateri in občudujejo.

— Lepo je, lepo!

Krasna je grobnica zadnjega deželnega glavarja vojvodine Kranjske, te dni so jo dovršili. Beli marmornati stebri nosijo umetniško izrezljano hrastovo strešno konstrukcijo. Bron, baker, marmor, hrast. Vendar pa so memento, četudi ni na njih napis: Človek, prah si!

Grobnič je mnogo, precej tudi novih, pri nekaterih še delajo. Nekaj pa je tudi novih — praznih, ki še čakajo na »stanovanje«. O, da, ljudje mislijo na smrt, zidajo si grobnice. Smrti pa se vendar boje. Ljudje zelo radi žive, a grobnice imajo tudi radi...

Mnogo pa je tudi

grobov brez spomenikov

tablic ali križev. To o največ stari in novi grobovi. Mnogo jih je pokritih z vencji, ki so sveži. Zemlja se še ni sesedla. Brez križev so in napisov, vendar molče trobentajo... Tudi odprta jama čaka. Na kupu gramozu leže deske, ki niso utegnile strohneti. »Naj v miru počiva!« Miru pa ni niti na pokopališču. Par desetletij samo govore napisi o pokojnem, potem pa se umaknejo naslednjim. Minljivost je nad vsem človeškim.

Pri starih grobovih, četudi niso prekopani, leseni križi prej ali slej strohne, zemlja se sesede, plevel jo prerase in niti grobov ni več. Mnogo je grobov, ki ne morejo izdati več ničesar, molče in se skrivajo med plevlom, da jih več nikdo ne opazi. Da, mnogo ljudi živi in umre, da skoro nikdo ne opazi. Tudi njihovih grobov ne opažajo. Smrt pa nad vse umrle zapiše: »Nič!« in so si vsi enaki. Vse veličine morejo vtiniti v Nirvano, ostanke le njih dela. In delo ne umre. Energija prehaja v energijo, izgubiti se ne more. In človek ne sme pozabiti nikdar, da se more njegovo telo pretvoriti v prah, zato ne sme živeti le zaradi prahu in prahu; živeti je treba zato, da oživi prah in da bo večno živel.

V 13 okraju so otročički, še enkrat grem k njim. Tako sladko spe, kot v mamičnem naročju.

Saj je bolje tako, kaj pravite? Ničesar slabega niso poskusili, kdove, kaj bi jih lahko doletelo... Najboljše je umreti otroku! modruje star možak.

Čitam napise. Dva govorita, da snivata tu — begunčka, eden 3 leten, drugi 4 leten

iz Gorice. »Poskusila sta, poskusila — dovolj!

Nebogljani, nedolžni, revni so romali na Kalvarijo. Niso vedeli, zakaj, ne čemu. Mnogo jih je bilo in mnogo jih je še, ki zanje ne vemo. Umirali so jim očete — žrtve svetovnega klanja, hirale so jim matere, jih dojile z lastno krvjo. Bobnela je zemlja, človek je bil človeku zver, kruh so pomandrali — ljudje so pa od gladi umirali. Hrumela je zemlja — pela pesem civilizacije 20. veka, in na Kalvarijo so romali 3, 4letni otroci, vlekli so jih seboj matere strnih src ter padale pod križem svetovnega vsečloveškega gorja.

O, smrt ni najhujša, najtežje je umirati. Umreti je strašno, umirati pa najstrašnejše.

Veliko je ljubljansko pokopališče, veliko. Velika je Kalvarija, a pokopališče je njen vrh, križi so obstali, ni jih treba več nositi, le mater zemljo težje. In mnogo rož je na nji, rož, ki so najsilnejša pesem življenja. Človek se ob njih spomni, da je naš življenje prav tako cvetje, ki mora odčvesti, da rodi sad.

Sladko, sladko je cveteti, človek bi hotel večno živeti, dokler plamti njegova kri v pomladni pesmi. A tudi jesen mora priti in sad mora odpasti.

Zazrla se je v nebo klečeča žena s povzdignjenimi rokami nad glavo — žena — bolest. Menda je ta kip največja umetnina pri Sv. Križu. Gledaš ga globoko presunjen in razumeš: »... molče trobentali bo: Memento mori!«

Evangeljsko pokopališče

Kdor je sit kičarsko našarjenega in samo zaradi čim večje rentabilnosti natlačenega in nepreglednega nemira na pokopališču pri Sv. Križu in gre žalosten z zapuščen gmaje Sv. Krištofa, naj stopi na evangeljsko pokopališče, da se umiri in potolaži. Resnoba, tih in intimen gaj miru, kjer v senci dveh košatih brestov, široko vejate platane na sredi, pr-krasne žalujke ob zidu, jesena, ki sega z vejami proti gomilam kakor žalujke, počivajo dragi naših evangeljčanov. Ob vhodu je prijazen vrh z veliko rondelo polno cvetja, odtod pa vodi med grobovi po sredini k platani pot kakor preproga. Ozka potica je posuta z debelejšim peskom in na vsaki strani obrobljena z ozkim pasom zelene ruše, ob tej ruši do grobov je pa na obeh straneh zopet pas drobnega belega dolomitnega peska, vseh posejanih s cveticami. Skoraj ni groba brez nagejnov, ki duhate tako opojno tudi po naših vaških pokopališčih. Niti en grob ni zapuščen, vsi so enako veliki v ravnih vrstah in ob vseh je ruša skrbno porezana, da so vrste v zelenih okvirjih. Čeprav je pokopališče majhno in se grobovi tišče drug drugega, vendar je mirno in pregledno, da tvori enotno celoto. Turobno štrle gole veje visokih brestov proti nebu in tiho padajo orumeneli listi s platane na grob Herberta B. andta, žrtve svoje ljubezni do veličanstva naših planin. Mali smrekovi venci z rdečimi jagodami leže ob robu gomile, ker na grobu ni več prostora zanje, tako na gostjo je zastre s cvetjem. Tam ob strani pa šepeta žalujka nad še svežo gomilo Antona Kristana, vsa okrašena z ljubeznijo rož in resnostjo ostrih listov palm. To estetsko lepo pokopališče naj si ogledata tudi borce za preureditev pokopališč gg. ing. Jeglič in Kač, pa se gotovo pobotata.

Manufaktura

VEDNO IMAMO

ravno za Vas

ono na zalogi, kar Vi iščete in rabite.

Iz Anglije: sukna in kamgarne.

Francije: svile in žamete.

Češke: sukno, platno itd.

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

Na obroke!

Zahtevajte potnika!

Dnevne vesti

— Letovišče kraljevske rodbine. V Preli pri Makarski kupujejo sedaj krasno posestvo, na katerem urede letovišče za Nj. Vel. kraljico Marijo in za Nj. Vis. kraljevice.

— Iz prosvetne službe. Imenovana sta diplomirana študenta filozofije Ciril Arko za suplenta na gimnaziji v Velikem Bečkereku. Franjo Dolea pa za suplenta na gimnaziji v Koprivnici.

— Natečaj za honorarne profesorje. Vojno geografski inštitut potrebuje 12 honorarnih profesorjev in sicer za nižjo vojno geodetsko šolo profesorja za primerjalno matematiko in geodetskim in topografskim računanjem, profesorja za nižjo geodezijo, profesorja za osnove višje geodezije in kartografije, profesorja za geomorfologijo in učitelja za topografsko risanje in kaligrafijo. Pravico do natečaja imajo oficirji geodetske stroke. Za višjo vojno geodetsko šolo pa potrebuje zavod profesorja za fiziko in mehaniko, profesorja za nižjo geodezijo, profesorja za višjo geodezijo in kartografijo, profesorja za teoretično astrologijo, profesorja za praktično astronomijo in meteorologijo, profesorja za geomorfologijo in geologijo ter učitelja za topografsko risanje in kaligrafijo. Za ta mesta se lahko potegujejo poleg oficirjev za višjo geodetsko izobrazbo tudi vseučiliški profesorji in civilni geodeti. Prošnje je treba vložiti do 5. novembra.

— Razid društva. Bralno društvo pri Sv. Križu pri Slatini se je po sklepu občnega zbora z dne 26. t. m. prostovoljno razšlo.

— Zloraba naslova »profesor«. Ker se dogajajo primeri, da si nadevajo naslov »profesor« oni, ki v to niso upravičeni, opozarja podpisano profesorsko društvo, da je naslov »profesor« po zakonu zaščiten in ga ne sme nositi nihče, kdor si ni pridobil te pravice po zakonu. — Jugoslov. prof. društvo, sekcija Ljubljana.

— Odmev članka o trgovini s patrijotizmom. Policijska uprava v Zagrebu je ob sodila Tomića in Simića, ki sta fizično napadla direktorja »Jugoslovenskega Lloyd« Lakatoša, vsakega na 14 dni zaporu. Kazen sta morala obsojenca »takoj nastopiti. To je odmev članka o trgovini s patrijotizmom v »Jugoslov. Lloyd«.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 18, v Zagrebu in Sarajevu 16, v Beogradu 15, v Mariboru 14,7, v Skopju 14, v Ljubljani 13,4 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,6, temperatura je znašala 5,6.

— Samomor mladega častnika v Zagrebu. Včeraj okrog 14. se je v svoji sobi v Vinogradski ulici v Zagrebu ustrelil 22-letni artilerijski poročnik Gjuro Kosovac iz Sarajeva. Prišel je opoldne h kosilu, bil je prav dobre volje in živahno se je razgovarjal s starši svojega tovariša Vukičevića, pri katerih je stanoval. Po kosilu je vstal in odšel v svojo sobo, iz katere je nasledoma odjeknil strel. Vukičevići so ga našli že mrtvega. Vzrok samomora je bila nesrečna ljubezen. Kosovac se je zaljubil v neko 18letno dijakinjo, katere roditeljem pa Kosovac ni bil všeč.

— Zagonetna smrt gostilničarja. V sredo zvečer se je pripeljal na policijsko upravo v Koprivnici neki avtomobilist in prijavil, da leži na cesti pred Koprivnico neznan moški, katerega je očividno nekdo povozil. Da bi ne osumili njega, je avtomobilist pustil pregledati svoj avto, na katerem pa ni bilo nobenih sledov karambola. Policijska komisija je res našla na državni cesti pred Koprivnico mrtvega nekega moškega. Ugotovili so, da gre za gostilničarja Ivana Grotiča iz Koprivnice, oženjenega in očeta dveh otrok. Ko se je vozil na kolesu pred mestu, ga je od zadaj dohitel neznan avtomobilist in ga podrnil na tla. Grotič si je razbil lobanjo in je bil takoj mrtav. Oblasti so uvedle obširno preiskavo.

— Tik pred smrtjo plačal zavarovalno polico. Poročali smo včeraj o zločinu v Sarajevu, kjer je trgovec Gaon ustrelil svojega družabnika Stanoja Pejičica. Kakor poročajo iz Sarajeva, je bil Gaon že operiran in bo okreval, čeprav so njegove poškodbe težke. Pokojni Pejičič, ki je bil vdovec, je pohčelil neko Rezo Vučinovič. Nedavno se je pustil mož v njeno korist zavarovati za 50.000 Din, štiri ure pred smrtjo pa je vplačal prvi obrok zavarovalne police.

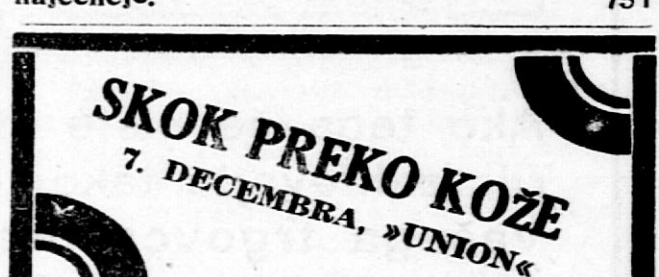
— 72letni starček obsojen zaradi umora žene. Včeraj se je v Zagrebu zagovarjal 72letni bolgarski vrtnar Ratkov zaradi umora svoje žene Franciške. Pri razpravi je mož dejanje priznal, zagovarjal se je pa, da ni imel namena ženo ubiti. Mož je z drhtečim glasom opisal vso tragedijo v zakonu. Franciška je bila po smrti njegove prve žene od l. 1921 služkinja pri njem, tri leta pozneje jo je pa poročil. Prva leta sta živela v srečnem zakonu, pozneje ga je pa začela zanemarjati, ponosil je hodila pozno domov. Vsak večer se je potikala po beznicah in se družila z moškimi. Nedavno ga je zapustila, vrnila se je pa kmalu k njemu in mu objubila, da se bo pobilj. Toda stara navada je železna srajca. Žena se ni pobiljvala in je nadaljevala nemoralno življenje. Usodnega dne sta se sprla in v razburjenosti je ženo zadavil.

Številne priče so izpovedale, da je bila žena res prestupnica. Sodišče je upoštevalo to in je Ratkova obsodilo samo na dve leti ječe.

— Prihranite si poznejše očitke, če navadite svoje otroke pravočasno na vsakdanjo nego zob in ust z Odolom. — Razkužujoči učink je ustne vode, ki so jo priporočili strokovni zdravniki, ščiti otroke zobne gnilebe in ne posledic in jim pri skrbi zdravo in čisto sapo. Odol pomeni virec zdravja in veselja v življenju otroka. V vsaki kapljici je moč.

— Martinovanje, katero vsako leto priredi šentpeterska moška in ženska podružnica Ciril - Metodove družbe, se vrši letos v soboto 11. novembra ob 8. uri zvečer v prostorih kolodvorske restavracije. Na tačnejši spored te zanimive prireditve še priobčimo.

— Vsakemu in tudi Vam se izplača ogled dospelih modnih novosti za gospode in dame pri trdkri NOVAK, Ljubljana, Kongresni trg 15, ker kupite tam dobro in najceneje.

Morske ribe

danes v večji izbiri posebno tunj (tonina), na raznju švolje, lubin (branzini) z majonezo.

OPERA KLET
Ljubljana, Gledališka ul. 2

Aluminijasta

kuhinska posoda je veselje vsake gospodinje; zato si ogled še danes veliko izberite po najnižjih cenah pri trdkri z železnino

STANKO FLORJANČIČ,
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35

Iz Ljubljane

— Prijateljski poslovilni večer na čast čehoslovaškemu konzulu g. dr. Reslu je priredili sinoči v svojih klubovih prostorih Ljubljanski klub. Te lepe in priske prireditve se je udeležilo veliko število klubovih članov ter konzula in zbor ljubljanski. V imenu kluba sta govorila g. dr. Fran Windischer in odvetnik dr. Egon Stare, v imenu konzularnega zbora pa italijanski generalni konzul g. A. Kavalali. V prisrčnih besedah se je poslovil od ljubljanske družbe g. dr. Resl, ki prevzema v ministru v vnanjih del v Pragi trgovsko-politični deilek za Jugoslavijo. Življenemu večeru je prisostvoval tudi češki konzul g. inž. Ševčík.

— Na čast konzulu dr. Reslu priredi Jugoslovensko-čehoslovaška liga v Ljubljani poslovilno večerjo v ponedeljek 3. novembra ob pol 21. v restavraciji »Zvezda«. Pri tej priliki se izročita g. konzulu album pokrajinskih slik iz Slovenije in krasna slika Ljubljane, umotvor mojstra Ivana Vavpotiča. Udeležba za odbornike obvezna. Ona društva in posamezniki, ki bi se hoteli udeležiti te odhodnice, naj se prikladi do nedelje 2. novembra predsedništvu Lige. Knaflijeva ulica 5-II.

— Naselje barakarjev na Kodeljevem. Medtem, ko je naselje na Galjevi in v mestni gramozni jami za Bežigradom v letošnji stavbni sezoni jako naraslo, se barakarsko naselje na Kodeljevem ni povečalo, ker je bil ves za barake določen svet že lani porabljen za skromne lesene hišice in bore barake. Vseh teh pohlevnih domov je nekaj čez trideset. Ti barakarji so vzehi svet v najem in si na njem postavili domačije. Zdaj je svet vsem tem kolonistom odpovedan. Tako ni več daleč čas, ko bodo s Kodeljevega barake izginile. Baron Codell bo izprazen svet parceliral v stavbišča. Cena kvadratnemu metru bo baje 35 Din. To je tako visoka vsota, da je ne bo noben siromak zmogel. Že samo stavbišče bo stalo težke tisočake, kje pa je denar še za zidanje? Ta svet je suh. Barake stoje na gramoznih tleh, zato v njih ni vlage. Kako bodo ti siromaki prizadeti, ko bodo odhod morali romati s šili in kopiti v mokrotni Mestni log.

— Danes je bil na živilskem trgu izjemoma tržni dan zaradi jutrišnjega praznika. Poleg tega pa je bil še tržni dan za ribe, ki jih je bilo izredno mnogo. Trgovina z ribami je vedno dobra; tudi danes so trgovci komaj zmagovali naval kupcev. Najraje kupujejo morske ribe, ki so pa precej drage v primeru z drugim mesom, n. pr. govedino. Najcenejše so sardale po 26 Din kg; sipe so bile po 40 Din, karamari in zobate po 44 in očačepo 36 Din kg. Med rečnimi ribami je bilo največ ščuk po 40 in klinov po 20 Din kg. Med sadjem se je nudilo največ kostanja po 2 Din liter in jabolk od 5-9 Din kg kot navadno. Manjkalo ni tudi gob snežnic in mavrovov. Med sočivjem in zelenjavo je bilo zelo pisano od številnih vencev in rož, skoraj po-

lovica trga so zavzele rože. Gospodinje so se kljub zadnjemu še precej zalagale z živili, manj kupčije je bilo pri rožah in venci. Cene zelenjave in sočivja se v splošnem se niso izpreminile. Na kokošem trgu je bilo izredno mnogo pišk, petelinčkov in domačih zajcev, v primeru z drugimi dnevi pa zelo malo jajc, ki so se zopet kar čez noč podražila; v sredo so bila po 3 Din par, danes pa po 3,25-3,50 Din. Piške nimajo določene cene, kakor pride, tako jih pa prodajajo od 35-50 Din par. — Tudi v šolskem drevoredu ob Zmajskem mostu je bilo izredno mnogo vencev iz smrečja, jesenskih rož, nekaj pa tudi umetnih, papirnatih. Za 10 Din se je dobil že lep venec, kupčija pa ni bila posebno ugodna. — Tudi pri mesarjih ni bilo tako živahno kot navadno ob sobotah.

OGLEJTE SI

RAZSTAVO

ki se vrši 1. in 2. novembra v vseh prostorih trdkri

A. Šinkovec, nasl. K. Soss,
Ljubljana, Mestni trg

— Kanalizacijska dela. Včeraj popoldne je bila dokončana kanalizacija na Sv. Jakoba trgu. V Mostah se kanalizira Predovičeva ulica in Stara pot. Tu je svet ponekod skahat ter je kopanje globokega jarka zelo zamudno.

— Moderniziranje ljubljanskih ulic. Najudobnejši so vsekako asfaltni hodniki. Z njimi je občinstvo zelo ustreženo. Tak modern asfaltni hodnik bo imela kmalu tudi Rožna ulica. Delavci polagajo ob cestišču granitne robnike in ravna jo tla, na katere pride razpostojena asfaltna masa. Ker je v tej ulici nekaj hiš okusno renoviranih, bo ob njih napravljeni lečni asfaltni hodnik mičnost tihe Rožne ulice znatno povzdignil.

— Tlak iz porfirnih plošč ob Komarovi hiši v Gorupovi ulici je defekten. Zlasti robniki, ki so napol zvrnjeni, je treba spraviti v pravo lego, da ne bo na hodniku deževnica zastajala.

— Tirnice za tramvajski tir na Vič. Tirnice za to progo so navozili zadnje dni na Kongresni trg pred Wurzbachovo hišo in kraj cestišča v Gorupovo ulico. Na Borštnikov trg, v Langusovo ulico in še na druga pripravnega mesta dalje proti Viču so jih pa že prej razpeljali. Stavbišča na Glinčah, Viču, in Rožni dolini in na desnem bregu regulirane Gradaščice bodo s tramvajem dostj pridobila na vrednosti.

— Slovo slovenske igralki, ki je delovala 22 let na slovenskem odru, počeni od mladih nog — gospe Vere Danilo Balatkovce, bo od ljubljanske publike v torek dne 4. novembra. Gospa, ki je sodelovala telkom dolgih let v drami, opereti in celo operi, se poslovi od ljubljanskega občinstva v opereti »Graf Lusenburški«. — Naše občinstvo, ki je vselej znalo ceniti svoje lastne umetnike, prosimo, da se odzove čehvalresko tej poslovilni predstavi in ponovno pokaže svoje razumevanje za domače ljudi. Jemljimo si kot vzor brate čehi in pa one, ki znajo svojemu človeku gladiti pot: Nemce. Gospa je dva in dvajset let snovala ob najtežjih prilikah in o njenih žrtvah za slovenski teater bi se lahko napisala marsikatera zanimiva stran k zgodovini slovenskega gledališča.

— Žalno slavlje v spomin vsem borcem padlim v letih 1914-1918, ki bo 2. novembra ob 3.45 popoldne pri Sv. Križu v gaju judenburških žrtev, je določen naslednji spored: vojaška godba odvori svečanost s žalnimi koralom, združen ljubljanski pevski zbori zapoje žalostinko, kratek nagovor bivšega vojnega kurata g. Bonaca, častni strel čete za pokopališčem, odnošno za gozdičkom, vojaška godba zaigra drugo žalno koračnico, bivši vojni kurati intonirajo Libero, pevci zapoje »Oj, Doberdoba«, vojaška godba zaključuje slavlje s tretjo žalostinko. Odbor ZSV prosi vse, naj se brezpozgovno pokoravajo navodilom stražnikov, rediteljev in vojakov. Dostop v gaj imajo samo zastopniki oblastev, pevci, vojni invalidi in zastopstvo vojnih vdov. Prav tako vabi odbor Ljubljance k slovesni maši zadušnici za padle fante in može, ki bo v franciškanski cerkvi na vernih duš dan ob 9.

— Na pokopališču pri Sv. Križu se biagoslovi v soboto 1. novembra ob 11. uri jutraj nagrobni s, omenik velikim slovenskim umetnikom diame Borštniku in

Elegantne obleke,
zimske suknje in vsa druga naročila, spajajoča v to stroko

izvršuje po meri

J. KURILJ,
modni salon za gospode,

LJUBLJANA, Novi trg 1 (Turjaški trg)
Priporočam lastno zalogo pravkar dospelih angleških in čeških blagov v najmodnejših vzorcih in po izredno nizkih cenah.

Verovsko. Spomenik je postavila stanovska organizacija poklicnih igralcev v Jugoslaviji »Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani« s sodelovanjem naše javnosti in kulturnih korporacij. Spomenik je delo arhitekta Rohrmanna in tvrdke Toman in to po svojem zasnutku in izdelavi v čast obema. — K tej tihi svečanosti odposlajo svoje delegate poleg ljubljanskih oblasti tudi Uprava Narodnega gledališča v Zagrebu, Uprava mariborskega Narodnega gledališča, centrala Udruženja v Beogradu, Udruženje Zagreb - Maribor. Prijatelji in znanci, ljubitelji gledališča, lahko ob tej priliki počaste spomin dveh velikih slovenskih igralcev.

— Občinski odbor Jadranske Straže v Ljubljani bo imel dne 8. novembra ob 20. uri v prostorih restavracije Zvezda v Ljubljani redni občini zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Uvodna beseda g. direktorja dr. Böhma. 2. Poročilo o delu občinskega udruženja: a) poročilo podpredsednika, b) poročilo tajnika, c) poročilo blagajnika in d) poročilo nadzornega odbora. 3. Sklepanje o absoluturji občinskega odbora. 4. Volitev predsednika občinskega odbora. 5. Volitev članov občinskega, upravnega in nadzornega odbora. 6. Določitev delegatov za glavno skupščino. 7. Predlogi članov skupščine. 8. Odreditve kraja sestanka prihodnje občinske skupščine. 9. Slučajnosti.

— Zimska narava v vsej njeni bohotni krasoti nudi amaterju - fotografu najhvalejše polje umetniškega udejstvovanja. Kako brdiko pa je čestokrat njegovo razočaranje, ko se vrne domov s tehnično popolnoma neuspeli posnetki, dasi je bil uverjen, da je pri snimanju postopal povsem pravilno. Tako in slinčni neuspehi vzamejo pogum marsikateremu navdušenemu amaterju, ker si ne zna pomagati iz teh nepravil. Skioptično predavanje, ki ga priredi Turistovski klub »Skala« dne 5. novembra t. l. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union, ima namen polasniti vzroke teh nedostatkov ter obenem obrazložiti nove možnosti zimske fotografije. Predaval bo priznani foto - amater g. Karel Koranek z Dumaja, ki je čitateljem znan še iz prejšnjih predavanj. Marsikdo je že črpal iz njegovih izjavaj mnogo zanimivega ter priporočamo poset vsem zainteresentom. Brezplačne vstopnice so vsem prijateljem fotografije na razpolago v ljubljanskih drogerijah.

— Umrlj se v Ljubljani od 26.-31. tm. Bojan Zemljčič, sin zasebnega uradnika, 5 let, Zaloška c. 11; Ivan Jančar, mizar, 45 let, Vidovdanska c. 9; Marija Sterman, mestna uboga, 75 let, Japljeva ul. 2; Dragica Meglič, hči poštnega sluga, 1 leto, Karlovska c. 22; Ana Klander, zasebnica, 88 let, Stara pravda 1; Marija Sajovic, 59 let, Sv. Petra c. 58; Marija Janč, hči delavca, 1 in pol meseca, Poljanska c. 69; Marija Polak, vdova trgovca, 82 let, Vidovdanska c. 9; Marijana Kocmur, užitarica, 81 let, Cesta dveh cesarjev 10. V bolnici: Jožef Urh, 54 let, Dovyje; Frančiška Kastelic, žena posestnika, 84 let, Hrib pri Semeču.

— V nedeljo dopoldne ob pol 11 vaja moških zborov za petje na pokopališču pri Sv. Križu v pevski dvorani Glasbene Matice. Pevce pozivamo, da se je gotovo in polnoštevilno udeležijo. Arhivari naj prinesejo potrebne rože s seboj. Uprava Hubadove župe J. P. Z.

— Nagrobne svečanosti v štepanji vasi (pri Božjem grobu). Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani zapoje v nedeljo, dne 2. novembra ob 3. uri popoldne in sicer pri plošči padlih vojakov: »Oj, Doberdoba«, nato pa pri križu nagrobnice: »Človek glej do gnanje svoje«. »Na grobe« in »Narodna nagrobnica«.

— Ob 13 letnici ustanovitve dobrovoljske armade se bo vršila v nedeljo 2. novembra v srbski pravoslavni kapelici služba božja za rešitev Rusije s počastitvijo spomina velikega kneza Nikolaj Nikolajeviča, generalov Aleksejeva, Kornilova, Markova, Drozdovskega, Kaledina, barona Vrangla, admirala Kolčaka, ter vseh, ki so dali svoje življenje za vero in domovino in umrli mučeniške smrti po jetah. Začetek ob pol 11. — Ruske organizacije.

— Igriško ulice preklojave v svrhu pozitivne telefonske kablo. Po Gregoričevi ulici so ga položili že včeraj dopoldne. Polaganje kablov, ki je zadnje čase tako pogosto, je največ v zvezi z izpeljavo tramvajev. Zato s temi deli zelo hitre, da ne bodo pozneje ovirali tramvajev izpeljave.

— Nekateri avtomobilisti si marsikaj dovolijo, česar si pešči ne upajo, ker nimajo avtomobilov. Na Celovski cesti je promet zelo težkočen, ker je cesta mestoma vsa prekopana, deloma pa napol tanko, da se vozila s težavo križajo, prehitevanje pa je nemogoče, a avtomobilistom se vedno mudi; zato jo nekateri mahnejo kar na desni tovar pred pivovarno Union, da lahko neoviranec zdrve naprej mimo voz. Nad pešci pa laja hupa kakor na promenadi. Nesreče še do zdaj ni bilo, pričakovati pa jo je vsak hip.

— Devica Orleanska. Včerašnja premiera monumentalnega filma o veliki francoski junakinji Devici Orleanski Jeanni d'Arc je vzbudila po vsej Ljubljani tako ogromno zanimanje, da so bile vse predstave popolnoma razprodane. ZKD je morala film predvajati nepretrgoma od 11. ure dalje, tako ogromen je bil naval zlasti šolske mladine. Tudi odraslim je film ugaljal, kar dokazujejo zlasti večerne predstave. Film pa tudi zasluži vso pozornost občinstva, kajti Francija se je potrudila na najdostojnejši način proslaviti svojo veliko historično junakino v res krasnem reprezentativnem filmskem delu. Pri snemanju tega dela je pomagala tako država, dala na razpolago svoje vojaštvo, pa tudi cerkveni krogi so vneto sodelovali rama ob rama z oficijelnimi predstavniki. Krasno so nam predočeni zlasti boji Francozov proti

Angležem, zmage, ujetništvo device Orleanske, nje sodba in smrt na grmadi. — Skratka: film, ki ga mora vsakdo videti. ZKD ga bo predstavljala za občinstvo danes ob 4. pol 8. in 9. zvečer v kinu Ljubljanski dvor. Na praznik in v nedeljo dne 1. in 2. novembra pa se vršita predstavi tega filma vsakokrat ob 11. uri dopoldne v Elitnem kinu Matiči.

— Tramvajska proga na Celovski cesti je nasuta z zdrobljenim kamnom čez tirnice. Zdaj jo tlačijo in gladijo s parnim valjarjem, da se bo nasip s tinicami dobro vlekel. Obtežitev z valjarjem pa je tudi ob enem preizkušnja za stabilnost tira; ako se tir ne bo sesedel pod valjarjem, se ne bo tudi pod tramvajskim vozom. — Kakor vidimo, je z izpeljavo tramvaja mnogo dela in truda.

— Obrtništvo se opozarja, da se vrši danes zvečer ob 20. uri v telovadnici tehnične srednje šole (vhod iz Gorupove ulice) predavanje: »Avtojeni šiv v praksi v raznih panogah industrije in obrti«. Predava g. inž. Leo Knez. Obrtništvo vabimo na čim številnejšo udeležbo. — Zavod za pospeševanje obrta Zbor, za TOI v Ljubljani.

— Na tisoče ljudi bo jutri pri Sv. Križu počastilo spomin rajnih svojcev, prijateljev, znancev in vojnih žrtev. Vsak korak na domovanju mrtvih nas bo opozarjal na minljivost vsega. Spomnimo se v tem resnem razpoloženju bedne dece in zavedajmo se dolžnosti, da ji pomoremo do okrepite napadenega nežnega organizma, da ne bo pregodaj množila vrst grobov! Spomnimo se tudi jadnih vojnih invalidov! Dve tizasto humanitarni društvi, Skrb za mladino in Udruženje vojnih invalidov bosta izvedli šteje vse posetnikov pokopališča pri Sv. Križu. Vsak naj v ta namen vrže v ponudeni nabiralnik po eno poljubno novčnico in odšel bo na grobove v mirni zavesti, da bo prispevek tisočev znatno pripomogel k utrditvi zdravja bolehnih dece in ublažitvi revščine invalidom.

— Za Jugoslovensko Matice je daroval g. Rev. Matej Bebe, McKeesport, Pa., 500.- Din mesto venca na grobove nesrečnih narodnih žrtev. Plemenitemu darovalcu iskrena hvala.

— Prvi violinski koncert priredi Narodno - železničarsko glasbeno društvo »Sloga« v torek dne 4. novembra ob 8. uri zvečer v svoj koncertni dvorani in Ljubljanskem dvoru, Pražakova ulica. Nastopi naš violinski virtuos Karlo Rupel z izbranim sporedom: 1. Mozart: Sonata; 2. a) Bruch: Adagio iz G - mol koncerta; b) Dvořak: Slovenski ples v E - molu; c) Milhaud: Le printemps. 3. a) Nin - Kochanski: Saeta; b) Nin - Kochanski: Gradina; c) Ries: Perpetuum mobile. — Na klavirju ga spremlja konservatorist g. Marjan Lipovšek. S tem koncertom otvori »Sloga« v tej sezoni vrsto svojih koncertov, ki so namenjeni predvsem številnemu članstvu, da jih seznanji z našimi prvostavnimi umetniki ter s klasičnimi, kakor tudi sodobnimi glasbenimi deli. Vsi koncerti so vzgojnega značaja. Vsak koncertni spored se raztolmači s podrobnim predavanjem, vsled česar bo tudi vsakomur umljiv. S takim vzgojnim delom, ki ga leto za letom intenzivno izvaja, stopa naša ljubljanska »Sloga« med one velike propagatorje glasbene umetnosti, ki s svojim delom brez velike propagande tiho, toda z veliko energijo pomaga širiti glasbeno izobrazbo ne le samo med železničarji, temveč tudi izven njihovih vrst. Društvo ne išče pri tem nobenih dobičkov, zato je vstopnina od 2 do 6 Din najmanjša in namenjena, da krije vsaj deloma lastne režijske stroške.

— Pri preložitvi otvornicne predstave Sentjakobskega odr. Sentjakobske gledališki oder preloži otvornicno predstavo »Križni pajek« na soboto 8. novembra, ker se vršijo žalne svečanosti na pokopališču v nedeljo 2. novembra. V nedeljo 9. novembra se ista veseliga ponovi.

— Obrtnike kovinskih strok opozarja Zveza obrtnih združenj v Ljubljani, da priredi; Udruženje jugoslov. inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana, predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 31. oktobra ob 20. uri v telovadnici tehnične srednje šole (vhod iz Gorupove ulice). Predaval bo g. inž. Leo Knez o predmetu: Avtojeni šiv v praksi v raznih panogah industrije in obrti. Vabljeni so zainteresirani obrtniki in vsi, ki se zanimajo.

— Ij Dotični, ki je prejšnji petek okrog 11. ure zvečer od železniškega prelaza v Vodmatu, pa do Predovičeve ulice št. 9-I. našel riavo žensko ročno torbico, se poziva, da isto vrne na gornji naslov ali na policijsko stražnico V Vodmatu, sicer sledi ovadba.

Čudna stvar.

— Vedno sem mislil, da ima človek samo dve nogi: levo in desno. Zdaj pa čitam v malih oglaših, da prodaja nekdo visoke čevlje na srednjo nogo.

O psihologiji mačke

Francozom je mačka nekakšno božanstvo — Nekaj zanimivih ugotovitev o mački

Koga imajo ljudje posebno po mestih raje, mačko ali psa? Pri nas so gotovo bolj v časteh psi, čeprav imajo mnogi radi tudi mačke. V Franciji kakor tudi v anglosaških deželah pa kraljuje mačka. Kdor je bil kdaj v Parizu, mora priznati, da je mačka Parižanom nekakšno božanstvo, kateremu je vse dovoljeno. In mačke menda to vedo. Nikjer ne žive tako na široko, nikjer niso tako razmnožene, nikjer ni toliko različne impatience v njihovem vedenju, v njihovi hoji in v samozavesti, s katero se šopirijo zdaj na pulitu v pekariji, zdaj na mizi v kavarni, kakor v Parizu. Pri nas velja mačka za zahrbtno in zato dajemo prednost psu. Francozi pa pravijo, da mačka ni zahrbtna, temveč ponosna, dočim je pes suženjsko bitje brez osebnosti. In ker je mačka tako ponosna in samozavestna, ker se celo gospodarjevi volji ne ukloni vedno, jo imajo Francozi tako radi. Mačka velja tudi za bistroumnejšo in bolj prebrisanega bitja kakor je pes. Psa je treba dresirati in učiti, sicer ostane vse življenje neroden in zabiti, mačka ima pa samoniklo inteligenco.

Mačka ima tudi mnogo fizičnih prednosti pred psom. Poleg tega je kot nežigibni atribut čarodejev zagonetno, demonsko bitje. Vsekakor ima mačka mnogo tega, kar imenujejo Francozi »le quant a soi«, torej usojnost, ki zelo močno kljubuje zunanjim vplivom, onega kompleksa lastnosti, danih živemu bitju enkrat za vselej, po katerih spoznamo notranjo blagorodnost. Renan je po svoji turneji po Ameriki izjavil, da je bila mačka med vsemi živimi bitji tam edino, ki je ohranilo svoje notranje življenje.

Koliko je resnice na govoricah o izrednih mačjih vrlinah? Angležinja g. S. Gates (»The modern Cat, her mind and manners«) je napravila poskusno psihološko in psihično študijo, v kateri je pustila mački malo dlake. Metoda za prizkušnjo bistroumnosti je sledeča: subjekt se zapre v kletko, ogradi itd., od koder sicer lahko pride sam, toda samo če najde skrivno napravo-prožino, ključko, veržico ali karkoli. Osvobodit se mora, zapre se znova in kontrolira, kako dolgo bo trajalo, da

se drugi osvobodijo. Kako se vede mačka? Naravno, da ne bo nihče pričakoval, da se prime s tačicami za glavo in začne razmišljati ali sistematično pregledovati kletko. Najprej protestira, griže, praska in skače, končno pa napravi slučajno baš potrebno kretanje. Več se tu ni dalo pričakovati. Vprašanje je, če ji je izkušnja kaj pomagala. Postopni poskusi se dajo izraziti grafično. Če jih primerjamo s shemo istočasnih poskusov s človeškimi bitji, vidimo bistveno razliko. Človek je našel izhod hitreje, ker lahko misli in opazuje. Mačka ga je našla slučajno, vendar se pa zave, kaj je treba storiti, seveda šele po daljšem presledku. To pomeni, da je mačka dovedna za učenje in da ima gotov opazovalni talent, kakor vse druge živali. Toda kakšno mesto zavzema v živalskem kraljestvu?

Ameriški psihologi so sestavili tozadevno skalo in ugotovili, da so rabili odrasli ljudje 201 poskus, zaostal odrasli človek 217 (iz tega sledi, da med normalno in abnormalno bistroumnostjo pri ljudeh ni velike razlike), zaostal dete 237, zelo majhno dete 315, opica 280 do 290, pes 315 do 330, odrasla mačka 387, konj, ki velja za zelo neumno žival, 461, podgana in kokoš pa še več.

Kar se tiče orientacijske sposobnosti moč, je G. S. Gates zelo rezervirana, enako glede vprašanja, ali lovi mačka ribe ali ne. Nekateri naravoslovci namreč trdijo, da skoči mačka za ribo tudi v vodo, če jo hoče ujeti. Če sploh ima mačka to lastnost, jo rabi zelo redko. Drugo vprašanje je, če lovi miši po prirojenem nagonu. Verkes in Bloomfield trdita, da se mlade mačke za miši sploh ne zmenijo. Miši loviti se nauče šele od matere, toda rezultati raznih poskusov si tudi v tem pogledu zelo nasprotujejo. Nekateri naravoslovci menijo, da mačke oko ne razločuje barv in da vidi zunanji svet prav tako enolično siv, kakor pes, kunec in miš. To vprašanje Angležinja menda ni zanimalo. Odgovorila tudi ni na zanimivo vprašanje, kaj pomeni, da mačka prede — ali je to refleks ugodja ali pa izraz hvalečnosti za božanje, toploto ali karkoli, kar spravi mačko v dobro voljo.

Justifikacija gospodarske krize

Črna magija pozna baje tajno, kako doseže s simboličnim dejanjem resničen rezultat. Tako lahko baje ranimo poljubnega človeka, če imamo v sebi okultne sile in če prebodemo njegovo fotografijo. Če bi veljalo to splošno, bi si mogli prebivalci Amerike globoko oddahati, ker bi bilo gospodarske krize konec, kajti norfolški trgovci so jo kratkoma »justificirali«. Gospodarska kriza v Ameriki kaže v naglo naraščajočem številu brezposelnih in v velikih polomih na borzah. Prebivalstvo je seveda v skrbeh, kaj bo, če se razmere kmalu ne zboljšajo.

Norfolški trgovci so sklenili pregnati ljudem pesimizen. Najeli so velik parnik in se odpeljali na širno morje, kamor so vzeli tri lutke v naravni človeški velikosti. Na lutki, predstavljajoči izmučenega možkega, je bilo napisano: »Gospod Pessimismus«, na drugi, predstavljajoči v skrbeh ostarelo žensko, je bilo napisano: »Gospa Gospodarska kriza«, na tretji, predstavljajoči dekleta kislega obraza, je bil pa napis: »Gospodična Nesreča«. Na parniku je bilo okrog 1000 ljudi, večinoma trgovcev, in ko je priplul na široko morje, je izpregovoril guverner Garland Pollard. Svečano je proklel zločinsko rodbino, ki je baje zakrivila gospodarsko propadanje Amerike. Po njegovem govoru je bila rodbina soglasno obsojena na smrt in sicer na dnu morja. Med navdušenim pritrdjevanjem vseh udeležencev originalnega izleta so vrgli lutke v morje. Vam, g. Pessimismus, gospa Gospodarska kriza in gospodična Nesreča, v Ameriki ni mesta, je dejal guverner. Pojdite v globine morja, saj ste se zadnje leto inenitno odedelili. Vaše mesto pa naj zavzame gospod Optimismus,

gospa Delo in gospodična Sreča. Tako torej preganjajo gospodarsko krizo v deželi, ki velja še vedno za vzor gospodarske organizacije in splošnega napredka. Seveda si lahko privoščijo tako naivno zabavo samo ljudje, ki se jim ni treba bati, da ostanejo brez koščka kruha. Brezposelnost v Ameriki pa gotovo ne rešujejo gospodarske krize s takimi burkami.

Otok sužnjev

V obširnem poročilu komisije Društva narodov za zatiranje trgovine z ljudmi je med drugim rečeno, da je našla komisija v Rdečem morju otok, ki je glavna postojanka trgovcev s sužnji. Otok leži blizu abesinske obale in na njem je našla komisija več tisoč za prodajo pripravljenih deklet. Žen in moških Komisija je že dolgo vedela, da je v teh krajih neke centrala trgovine s sužnji. Rafiniranim Arabcem se je pa vedno posrečilo zabrisati vse sledove. Ki bi mogli priversti oblasti na otok sužnjev. Končno se je posrečilo nekemu dekletu pobegniti z otoka in informirati oblasti, kje imajo trgovci s sužnji svoje glavno zavetišče.

Preiskava je bila uspešna. Parnik s člani komisije in varnostnimi organi je priplul k otoku skoro neopaženo tako, da sužnjem ni bilo mogoče skriti ali odpeljati. Komisija je našla nesrečneže v obupnem stanju. V skalnatih votlinah je čakalo po več sto nesrečnežev, da jih odpeljejo v razne orientalske kraje. Največ je bilo žen in deklet, določenih za javne hiše v primorskih mestih od Marseilla do Indije. Trgovci z dekleti so financirali cele ekspedicije, ki so jim dobavljale dekleta. Da bi se lahko nemoteno polastili nesrečnežev, so organizirali trgovci romanje mohamedanov v Mekko. »Romariji« seveda niso slutili, da jih vodijo v suženjstvo.

Jean Rameau:

Veterina palača

Ko sem prispel na vrh Lapala, sem ostrmel. Vrh hriba, na skali, se je dvigalo poslopje, kakršnega še nisem videl. Bil je neke vrste okrogel hram z mnogimi klepetki na strehi. Spodaj je bilo zidovje debelo, zgoraj pa zelo tanko. Poslopje je slonelo na dvajsetih štirioglatih stebrih, stoječih v krogu tako, da je imel veter od vseh strani prosto pot v poslopje. — Kaj je to, prosim? — sem vprašal svojega gostitelja, ki mi je hotel pokazati zanimivosti svojega kraja. — To poslopje? To je veterina palača. — V to poslopje mora res vrazje pihati. — Strašnejše nego si misliš. Stopiva bliže, da si ogledaš to zanimivost našega kraja. Če pa zapiha veter, boš slišal koncert, ki ti ostane vse življenje v spominu. Veter je zapihal. Videl in slišal sem. Kakšno muziciranje se je razleglo iz tega poslopja! Mehki zvoki flavte so se mešali z grmenjem orgel, brenkanje harf so zaglušili globoki to-

ni basa. — Toda — kaj je tam, notri orkester norcev? — sem vzkliknil. — Ne, dragi moj. To je veter, par tonov vseh virtuozov. Samo da ima tu razne vrste posebnih instrumentov: Komplicirane piščalke, kovinske žice in vibracijske deščice tako, da poslopje med viharjem bobni in doni kakor ogromen simfonični orkester. — Kdo pa more stanovati tu? — Starček in starka. — Gluha? — Ne. — Torej čudaka? — Morda. Toda njuno čudastvo je zelo zanimivo. Ljudje pravijo, da sta idiota, jaz ju pa občudujem. Te zanima njuno življenje? — Seveda me. Sedla sva na trato pred veterino palačo in gostitelj mi je jel pripovedovati: — L. 1870 tega poslopja še ni bilo. Tu je stala kočja, last vaškega trgovca, ki jo je oddajal letoviščarjem v najem. Nekega dne je prišla na počitnice pariska rodbina. Okolica in lega tega kraja jim je ugajala, sklenili so ostati tu tri mesece. Bil je grof J. z ženo in de-

Ženska vihravost

Calderonov izrek: Če izgovoriš ime žena, reci poprej vihravost, se je zelo nazorno potrdil z ravnanjem hčerke oklahomskega kralja olja Belle Hamonove. Seznani se je z mladeničem, s katerim se je čez osem dni zaročila, da bi se čimprej poročila. Vsi dokumenti so bili pripravljeni in pastor je bil že na nevestinem domu, da bi opravil poročne obrede. Tedaj se je pa lepa Belle spomnila, da ima sestanek z nekim igralcem. In pustila je vse, ženina, pastora in svate, ter se odpeljala na sestanek. Poroka je bila preložena na prihodnji dan. Ko pa je začel pastor drugi dan izgovarjati besede poročnega obreda, je nevesta odločno izjavila, da si je premislila in da se še ne namerava poročiti. Poroka je padla torej v vodo.

Drugi dan je bil pa ženin obveščen, da si je nevesta znova premislila in da nima nič proti poroki. V pismu je bilo tudi rečeno, da pastor že zopet čaka. Slo je sicer za zelo bogato nevesto, toda ženin je bil dovolj ponosen, da je ponudbo odklonil. Muhasti nevesti je odgovoril tako, da jo je za vedno minilo veselje poročiti se z njim. Seveda pa ji ne bo težko najti drugega ženina, ker je milijonarjeva hči.

Kulturna zgodovina konja

Konj je prišel k nam iz Severne Amerike preko Azije. V Ameriki so konji izumrli prej, predno se je pojavil tam človek. Prvotno je bil konj velik približno kakor pes, na nogah je imel pet prstov, zobje so bili podobni človeškim. Ščasoma se je srednji prst močno razvil, drugi so pa okrnili in izginili. Po muzejih je mnogo okostnjakov, ki pričajo, kako se je konj polagoma razvijal. Sedanji konj je neposredni potomec divjega konja s kirgiških step, katerega je odkril Przewalski. Kulturni narodi ga prvotno niso poznali kakor Sumeri, predniki semitskih Akadov v Babiloniji. Pogosto vidimo konja na asirskih reliefih. V Egiptu se pojavi konj v času 18. dinastije, torej v 13. stoletju. V vojnah so rabili konja poleg Egiptčanov tudi Hititi, ki so se vojskovali z Ramzesom II. Hititi so bili Indoevroplci. Učenjaki so pojasnili napise njihovih sosedov Mitani. Ugotovili so, da je bila znana že takrat dresura konja in sicer po istih načelih, kakor je zdaj v Angliji.

Grki pred Trojo so rabili konja za vprego in šele Heleni so konje jahali, toda brez sedel. Rimske legije so imele manjše jezdece oddelke, prvotno po 200 jezdecev. Ko je Cezar navalil na Galijo, so imeli tudi Galijci tudi že konjenike. Cele polke jezdecev v oklepih so morali Rimljani organizirati po porazih pehote v raznih bitkah. Stari Irci so rabili konje v vojnah še v 5. stoletju po Kristusu tako, kakor pred 1. 500 leti Grki pred Trojo. Indijanci niso poznali konja, jezdec in konja so smatrali za celoto, ki se jim je zdela nestvor. Šele pozneje, ko se je konj v Ameriki zelo razširil, so postali Indijanci najboljši in najstrašnejši jezdeci. Še sredi preteklega stoletja so indijanski jezdeci napadali vlake na veliki pacifiški železnici.

Nebo v novembru

Solnce se v novembru vedno bolj oddaljuje od nebesnega ekvatorja in s tem se krči tudi dan. V novembru se skrči dan za 1 uro 19 minut.

Luna se dviga v začetku novembra nad ekvator in doseže najvišjo lego nad njim 10. novembra. Potem se vrača, prekorači ekvator 16. novembra, doseže najnižjo lego pod njim 23. novembra in prekorači ekvator na povratku znova 30. novembra. Lunine faze bodo: sčip 6. novembra ob 11.28, zadnji krajec 13. novembra ob 13.37, mlaj 20. novembra ob 11.21 in prvi krajec 28. novembra ob 7.28. V novembru nastaneta dve zanimivi zakritji svetlejših zvezd po luni. Jutri zakrije luna stalnico psi v sovezdju Vodnarja. Zvezda se skrrije za nerazsvetljeni del lune ob 19.4, prikaže pa izza razsvetljenega dela ob 20.24. Če bi bilo jasno, bi lahko opazovali ta zanimiv nebesni pojav z navadnim daljnogledom. 6. novembra, ko bo luna tik po sčipu, zakrije stalnico delta v sovezdju Oвна. Zvezda izgine za razsvetljenim delom lune ob 23.6, prikaže se pa izza nerazsvetljenega dela ob 24.22.

Planeti: Merkur se ne vidi, ker bo 7. novembra v gornji konjunkciji s solncem.

Venera se približuje spodnji konjunkciji s solncem in zato se v začetku novembra težko vidi. 22. novembra bo v spodnji konjunkciji s solncem.

Mars je v sovezdju Raka in vzhaja po 21. uri. 22. novembra se bo pomikala severno od Marsa luna.

Jupiter je v sovezdju Dvojčkov, vzhaja okrog 20 in je najsvetlejši objekt na nočnem nebu. Zdaj se polagoma bliža zemlji.

Saturn je v sovezdju Strelca, zahaja zgodaj zvečer in je za opazovanje v neugodni legi.

Uran je v sovezdju Rib in se vidi zvečer.

Neptun je v sovezdju Leva in vzhaja popolnoči.

Meteorji: Sredi novembra stopi v akcijo roj meteorjev, nazvanih Leonide z radiantom v sovezdju Leva blizu stalnice dzeta. Ta roj je v zvezli s kometom iz leta 1866. Posebno bogat je po vsakih 33 letih. Ta maksimum pa nastane šele l. 1933. Letos bo motila opazovanje luna v zadnjem kraju. Drugi zanimiv roj Andromede stopi v akcijo med 17. in 25. novembrom. Njega zanimivost je pa bolj zgodovinskega značaja. To so ostanki Bielo-vega kometa, ki se je l. 1846. razkal na dvoje, l. 1852. pa sploh izginil. Zdaj je ta roj že močno razpršen, ker ga privlači Jupiter.

Bila je ozmerjana in morda tudi tepena. Grof in grofica sta s hčerko takoj odpotovala. Krasnih iger je bilo konec. Marie ne bo nikoli več videla svojega Francka. Bo imela platana dovolj poguma, da se znova odene z listjem? Mala zaljubljenca se niti posloviti nista mogla.

Toda prvo leto sta mogla s pomočjo dobre služinčadi izmenjati po pošti suh list platane. In oba sta ga nosila na srcu kakor škapulir. In tako so šla leta. Marie je vstopila v samostan, Franček v licej. Bilo jima je petnajst, dvajset let. Je bila ljubezen pozabljena? Kdo ve?

Nekega dne je bila v novinah naznanjena zaroka vikontese J. z Ludvika kom. pl. R. In tu v Lapalutu je Franček, ki je bil postal ta čas inženjer Fran, gotovo čital to vest v nekem pariškem listu, kajti še pred poroko je dobila nevesta čuden paket: belo srsko in pest orumenelih platanovih listov. Marie je prebledela. Slutila je, od kod to listje. Mislija je, da ji poči srce. Vsa objokana je poljubila vsak list. Kar je mati odprla vrata. Zagledala je škaflo, trsko in liste in tudi ona je takoj razumela.

Lega zvezdnega firmamenta v začetku novembra ob 22., sredi novembra ob 21. in koncem novembra ob 20.

Na severovzhodu vzhajajo Dvojčki, na vzhodu Mali pes, na jugovzhodu stoji Orion. Nad njim so Bik, Kočijaž in Perseus, na jugovzhodu nad obzorjem stoji Eridanus, na jugu se dviga nad obzorje Kit, nad njim sta Oven in Andromeda, v zenitu pa Kassiopeja. Na jugozapadu se nagiba k obzorju Vodnar, nad njim pa stoji Pegaz. Na zapadu blizu obzorja so Orel, Labud in Lira, na severozapadnem obzorju zahaja Herkules, na severu blizu obzorja stoji Velika Medvedica.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Zaupaj
Tvojim lepim zobém

oni Ti ostanejo trajen
in važen pridevek
lepote, ako za njih
nego upotrebljavaš

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

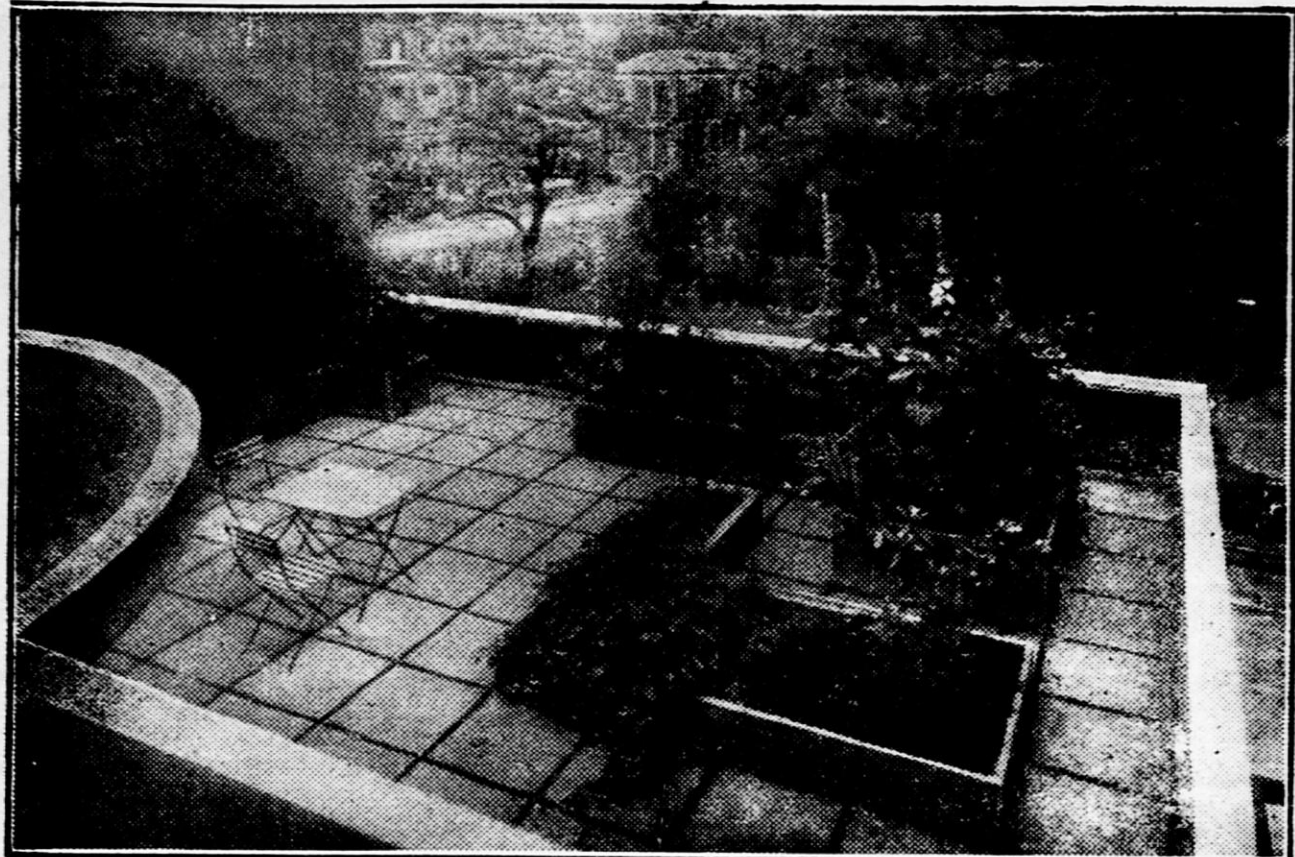

MOJ DOM

Čemu imamo ravne strehe in terase

Tudi v Ljubljani imamo pri novih stavbah, posebno pa pri modernih višjih in mnogo ravnih streh in teras, opažamo pa, da ljudje večinoma ne vedo kaj z njimi. Navadno so te ravnice in solčne terase prazne, večkrat na njih vihra perilo, semintja stoji kaka kad za kopanje, ki ima morebiti celo prho, da se po solčenju ogreje ljudje ohladi, redko se tudi zgodi, da postavi kdo na streho kak boren oleander, ki nima

raso še kup drobnega peska ali mivke, se otroci počutijo kakor na javnem igrišču ali še mnogo boljše, pri tem jih pa ni treba imeti ves čas pred očmi. Streho nosijo vitki betonski stebri, ki stojijo v okroglih betonskih posodah rastline. Navadne ovčjalke, kakor divja trta, Veitchova trta, lilaste glicinije, krasni sinji klematisi in pa najrazličnejše vrste vrtnic, ki se ovijajo po stebrih, napravijo prostor bujen in domač,

am drugam ž njim, silno redki so pa pametni ljudje, ki so si v Ljubljani na strehi že napravili prav mične vrtičke in prijazne nasade. Pod rdečo marelo v zračni višini se kaj lepo pije čaj in pokadi cigarete, pa tudi za druge bolj poetične opravke so zvečer ob luninem svitu kaj primerni ti viseči vrtički.

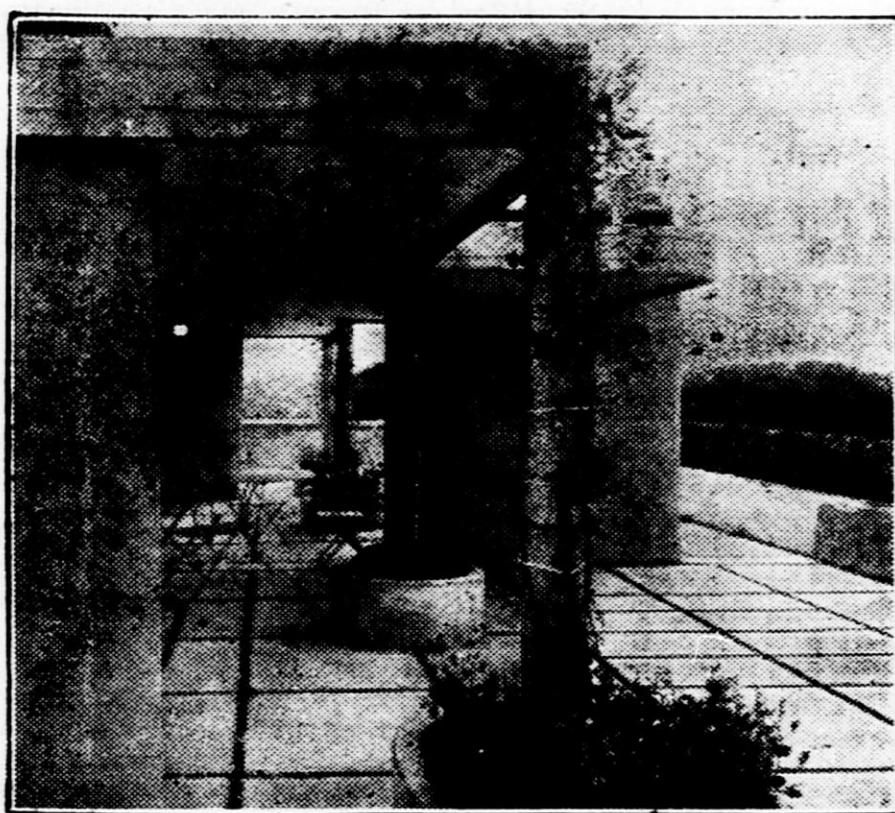
Drugje je seveda drugače, ker tam smatrajo ravne strehe in visoke terase za najlepše pridobitve moderne arhitekture. Poleg ugodnega estetskega učinka je treba zlasti poudariti higienski pomen takih teras, ki so posebno pri enostanovanjskih hišicah brez vrtov in pri velikih stanovanjskih kasarnah potrebne, ker popolnoma nadomestujejo zelo oddaljene mestne nasade in javna otroška igrišča. Imajo pa tudi to prednost, da na taki dobro ograjeni terasi lahko tudi male otroke pustimo pod milim nebom brez stalnega nadzorstva. Če imajo take terase tudi strehe in stene proti vetru, je bivanje na njih mogoče tudi v dežju in nemirnem vremenu.

Za okrasitev ravnih streh in teras je težko določiti splošno veljavne smerice. Od prostora je odvisno, če napravimo na strehi večje gredice in trate ali pa postavimo na nje večje in manjše zaboje s cveticami in dekorativnim zelenjem. Tudi moramo pri tem misliti, koliko je ljudi pri hiši, in če obdelujemo na terasi ter, če moramo pripraviti na njih tudi igrišča za male otroke. Kdor ima več časa, si bo seveda lažje uredil vrtiček kakor oni, ki nima dosti časa za negovanje rastlin. Pri vsej ureditvi je pa seveda glavno vprašanje pravilna izbira teh rastlin, da čim več in čim dalj cveto in pa večkrat tudi zaistro pogled s sosednjih streh.

Prav mično in tudi praktično teraso vidimo na 1. sliki in si jo lahko mislimo na mestni stanovanjski hiši na Jegličevi ali pa Poljanski cesti. Posamezne terase so združene s stopnicami in ograjene z betonskim zidom. Zgornja terasa je deloma pokrita, da je mogoče sedeti pri malih mizah in povsod razpostavljenih klopih in stolihi tudi v dežju, spodnja terasa je pa popolnoma prazna, da se na njej lahko otroci neovirano igrajo. Če jim nanosimo na te-

ra si lepšega misliti ne moremo. Okrog stebrov pa posadimo živobarvne cvetlice, ki neprestano cveto, in jih vsako leto zamenjamo z drugimi. Tak vrtiček ne zahteva dosti nege in je posebno primeren za velike stanovanjske hiše, kjer največ stanujejo družine manj premožnih slojev, ki so ves dan zaposleni z delom in nimajo dosti časa za negovanje rastlin.

Bogatejše je pa urejena druga terasa, ki leži pred veliko sobo za stanovanje, a jo družina rabi tudi za obednico. Na tej terasi stoje veliki zaboji z najrazličnejšimi rastlinami, ki med njimi vidimo v ospredju kapucinke, v ozadju pa visoke malve in druge večje rastline. Razdeljena je terasa seveda tako, da je dosti prostora tudi za mizo za južino, tja pa postavimo tudi še večjo mizo za kosilo ali večerjo. Če je do sedanja terasa še tako pusta in dolgočasna, jo lahko že z nekaterimi živimi zaboji rastlin izpremenimo v prijetno bivališče, kjer je pa streha solidno zgrajena, pa lahko tudi brez zabojev napravimo prave gredice ter jih posejemo s travo ali obložimo z rušo in obrobimo s cveticami, da se počutimo

na njih kakor v vrtu s krasnim razgledom. Ker nam pa največje veselje napravi prvo pomladno cvetje, ko sta trta in gozd še gola, zato pripravimo zaboj za sedaj in jih posadimo s čebulicami hijacint, narcis, tulipanov, krusa in drugih krasnih cvetlic te vrste, pa bo naš vrt na strehi že ves v cvetju, ko bo ležal po okolici še sneg.

Doračajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravnega »Franz Josefovega grenčice«, ki dosega radi tega ker čisti kri, zelodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva pri vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Po odkritju spomenika v Stari Loki

Na banketu v dekanijem župnišču se je razvila lepa slika solidarnosti in harmonije med kmečkim ljudstvom in gospodo

Stara Loka, 29. okt.

Ker je že »Ponedeljek« obširno pisal o slavnosti pri odkritju spomenika vojnih žrtev v Stari Loki, objavljamo danes samo poročilo o slavnostnem obedu po odkritju spomenika.

Po odkritju je odbor za postavitev spomenika povabil na banket namestnika predstojnika srezke ekspoziture g. dr. Zobca, župana, duhovščino, šolskega upravnika g. Rojca, zastopnika dobrovoljcev g. Lorigerja, zastopnika bojevnikov g. Matičiča in kurata g. Bonača, predsednika krajevnega odbora bojevnikov g. Žužka, predsednika krajevnega odbora URJ g. Ravniharja, za stopnika škofjeloškega Sokola g. notarja Šinka, starešino gasilske župe g. Kavčiča, g. Alojzija Vodnika, ki je spomenik izdelal in več drugih gospodov, na žalost se pa vabilu ni mogel odzvati ak. kipar Božo Pengov, ki se je že odpeljal na Dunaj nadaljevat študije, in odzval se tudi ni zastopnik vojske oblasti.

Banket je bil sijajno aranžiran v častljivem starošolskem dekanijem župnišču z grbom freisinskega škofa nad portalom v takozvani škofovi sobi z lepim škukturnim stropom. V tem starodavnem okolju je bil pa banket sam pripravljen po najmodernejših principih kulinarne umetnosti, saj ga vodila kot gospodinja gospodična Danica Dolenčeva, hčerka znanega lesnega veleindustrijalca, stregle so pa gostom hčerke najuglednejših družin, da je bila prireditelj res prav domače prisrčna. K domačnosti in starodavnosti častljivosti je pa najbolj pripomogel pravi pristni slovenski farovski kruh, ki je gostom z njim postregel s svojo plemenito roko osivelih hišni gospodar častni kanonik g. Matija Mrak, najmarkantnejši tip starega gorenjskega korenjaka — dekana, ki je toliko moral pretrpeti od avstrijskih oblasti, ker je za Ivanom Gosarjem opravil posmrtno opravilo in mu dovolil zvoniti. No, in brez pristnega loškega teska seveda tudi ni smelo biti in tudi ne brez kapljice slovite faravske kvalitete, da so se tuji in domači gostje res dobro imeli in pod sliko kraljevo izpregovorili tudi marsikatero možgano in tehtno besedo.

Vrsto napitnic je otvoril v imenu odbora hišni gospodar g. kanonik Mrak s pozdravom in zahvalo za obisk g. dr. Zobcu kot zastopniku državne oblasti in napil

kralju, ki vsi občudujemo njegova viteška dela za dobrobit naroda in smo vsi navezani nanj z otroško vdano ljubeznijo, nakar se je zastopnik srezke ekspoziture g. dr. Zobec zahvalil odboru za postavitev spomenika in mu čestil k prvovrstnemu umotvoru ter vzdignil čašo na zdravje kralja. Kanonik g. Mrak se je zahvalil vsem, ki so prispevali k postavitvi spomenika s prispevki in delom ter napil najdelavnejšima članoma odbora, ki se nista ustrašila ne dela, ne potov niti stroškov, županu g. Antonu Hafnerju in Matevžu Trillerju, uglednemu gospodarja iz Vestra, kar so gostje sprejeli z največjim odobravanjem in živio-klici požrtvovalnim delavcem za lepi spomenik.

Ko se je predsednik krajevnega organizacije bojevnikov g. Viktor Žužek spomnil, da v kaplaniji živi prava živa žrtev vojne sivolasi župnik g. Matevž Ražun, slavni korotanski mučenik iz Sente Jakoba v Rožu, je takoj odšla deputacija z g. županom na čelu po zaslužnega koroškega prvoboritelja in ga posadila na častno mesto k mizi med najplešnejšimi ovacijami vseh navzočih, g. kurat Bonač pa je pozdravil z vznešenim govorom in se zahvalil odboru v imenu zveze bojevnikov ter napil vesoljnemu miru, ki ga čuva naša viteška armada.

Gospod Matičič je v poetičnem govoru, polnem lepih spominov s Koroške, napil izganemu koroškemu bojevniku g. Ražunu, ki so mu gostje zopet priredili prisrčne ovacije, nato se je pa zahvalil ginjeni g. Ražun z vso skromnostjo sam, češ, da ima sam le male zasluge, pač so pa delali fantje in moške in ga vedno podpirali, zato pošlila to zahvalo tja onkraj Karavank, potem pa otožno dejal: »Minulo je — Zdi se mi, da ni nismo dosegli, a še so navdušeni za sveto stvar, še je živo življenje in trdna volja v njih, da ne bodo izginili...« Na žalost se je moral stari koroški veljak posloviti, ker ga je vabil zvon v cerkev k popoldanskemu opravilu, saj opravlja v Stari Loki ta zaslužni narodni delavec službo kaplana.

V globokem govoru se je zahvalil odboru v imenu dobrovoljcev g. Lorigerja s stališča narodne harmonije in solidarnosti, ki je tudi na bojnih poljih rodila čudovit elan in legendarno hrabrost dobrovoljcev, v miru je pa ta solidarnost in harmonija med kmetom in gospodom garancija boljše bodočnosti in naša najtrdnjša obramba, zato napija tej solidarnosti, ki se je tako solidarno pokazala ob odkritju spomenika.

Pesnik prof. Tine Debeljak, zastopnik škofjeloškega prosvetnega društva, je napil odsotnemu kiparju g. Božidarju Pengovu in Alojziju Vodniku, ki z zaslužkom svojega dela mecenatsko podpira našo umetnost in daje delo mladim umetnikom, da jim omogoči razvoj, nato se je pa zahvalil županu g. Antonu Hafnerju s temperamentnim govorom vsem navzočim za obisk ter izročil lepi mladi gospodnji gospodični Danici Dolenčevi krasen šopek nežnorodnih nageljnjev, kanonik g. Mrak je pa napil v zahvalo za njen veliki trud pri pripravi za odkritje in banket. Končno se je predsednik krajevnega organizacije bojevnikov g. Žužek spomnil še druge žive žrtev vojne, namreč navzočega izgnanca iz solčne Goriske, bivšega mnogoletnega župana, sedanjega upravnika škofjeloške šole g. Rojca in mu napil z najizbranejšimi besedami priznanja za njegovo delo na Gorškem.

Po oficijelnem delu so na banket prišli tudi še odborniki domače hranilnice in po-

sojilaice, sami tipični zastopniki našega kmečkega ljudstva in v kratkem se je razvila na banketu prava slika solidarnosti in harmonije med kmečkim ljudstvom in gospodo, strumni g. gvardijan o. Kamil je pa zbral za spomenik med odlično razpoložnimi udeleženci vsoto, vredno imena farnege patrona sv. Jurja.

Ne bodimo smešni!

Lani je bilo, ko smo napisali o sadizmu kratko popularno razpravo, kakoršnih lahko beremo po vseh listih polno. Niti enega primera nismo navajali, a že čez tri dni se je bojazljivo pojavila na hodniku uredništva čudna ženska postavica, ki za njo ni nikdo vedel, odkod in kaj. Mirno se je vsakemu ognila, a nazadnje jo je vendar nekdo vprašal, kaj bi rada. Samo pomenljivo je mežikala v zadregi in se sramežljivo smehljala. Težko je slo, ali nazadnje se je vendar pritožila, češ, mene ste mislili in nobene druge, ona učiteljica vas je pa nabuškala. Ni je bilo mogoče preveriti, da nismo sploh nobenega mislili in da je nikdo ne pozna — s pomenljivim mežikanjem je revica zopet izginila v trdnem prepričanju, da smo prav nji, ki je še nikdar nikdo ni videl niti čul o nji, da smo prav nji očitali bolezen.

Pa pohvalimo tega ali onega, da ima zasluge za to in to. Brskamo in iščemo in karkoli odkrijemo z največjim trudom, damo še pod povečevalno steklo in razsvetlavo z reflektorji z vseh strani, da ni videti najmanjše sence na povečanih za slugah, niti pegice na osebi. Drugi dan pa že prihrumi vojska. Zlahta joka in preliva solze, zakaj smo pisali tako malo, pesti prete in ogorčenje grmi, zakaj nismo napisali še tega in onega. »Jurčiča je videl svak očeta njegovega strica, pa ste nas tako ponižali. Na cesto se ne upamo več. Sramota in škandal! In še to ste pozabili, da je pred 31. leti ravno tri dni pred sv. Nežjo ujel cazeljca s krivim kljunom. Nikdar več ne vzamemo vašega lista v roko.« Itd. itd.

Nesreča se zgodi in pade mačka v greznico. Zopet popravek. Kar pismen in od advokata. Nikdo nikoli ni imel greznice in nikoli ni bilo mačke v hiši.

Oni dan je prišlo nekemu slabo pred trgovino. Na prag je sedel in zakašljal. Ali morebiti tudi kihnil sploh ljudje so se zbrali okrog človeka. Pa je bil človek na pragu trgovca na pragu in mu je dal še en štampelj, da se je pokrepčal in odšel. In pohvalili smo Samaritanovo zlato srce. Pa je rohnol po telefonu, da se norčujevemo iz njega in da nima zlatega srca, da nikoli ni imel krepične kapljice niti praga, češ, da smo ga hoteli uničiti in spraviti v grob, ker smo pisali, da je pred njegovo ugledno trgovino nekemu prišlo slabo.

Če napišemo nedolžno šalo, je ogenj v strehi in fofvrija pri dolgočasnem pustežu, našemu sosedu. Humor je pri njem proklet in, kakor kažejo pritožbe in po pravki, povsod v Ljubljani in na deželi.

Ali neprosovoljen humor raste iz pritožb tako bujno, da nam ga nikdar zmanjkati ne more.

Tako smo tudi v sredo objavili uradno notico, da se je društvo »Treznost v Dra-vogradu« prostovoljno azšlo, ter šaljivo pripomnili, da torej sveta vojska (asveta« z malo, prosimo) na celi črti propada. Takoj smo že dobili akt s št. 19.129/Lj z opozorilom na to nedolžno notico in naslednjim pojasnilom:

»Društvo Treznost je bilo samostojno društvo in ni imelo s Sveto (— z veliko začetnico!) vojsko nobenega stika, radežga je bila ta pripomba popolnoma neumestna. Ker smo prepričani, da društvo Sveta vojska nečete delati krivice, prosimo, da to pripombo v prih. številki na lep način popravite.«

Prosimo skesano odpuščanja in slavnostno prisegamo, da Sveti vojski nečemo delati krivice.

Ergo, pripomba je popravljena na lep način, zgrda se pa ne gremo.

Ne bodimo vendar smešni in histerični in varujmo se vsaj javne megalomanije, da se nam svet ne bo smejal.

Govoreči spol.

— Zadnje čase se oglašajo k filmu mnogo več žensk, kakor prejšnja leta.

— Kako bi se jih ne, ko smo dobili govoreči film!

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

Lady Bellerby je ostala sama v jedilnici. Obrnila se je znova k oknu in gledala zamišljena na vrt, dokler je ni zdrnilo iz zamišljenosti škripanje peska pod kolesi velike limuzine, v kateri je sedel sir Walter. Počakala je, da se je avtomobil skril med drevjem, potem je pa skomignila z rameni, se obrnila od okna in pozvonila. Slugi je naročila, naj ji prinese zajutrek.

Ko je pojedla že zadnje mehko kuhano jajce in prečitala »Morning Post«, jo je zopet zdrnilo iz zamišljenosti brnenje motorja pod oknom. Kmalu se je prikazal Toby na motokicli. Zdelo se ji je, da vozi nekak počasi. Ustavil je, prislonil motokicel k zidu in stopil v sobo skozi vrata s terase.

— No torej, Toby? — je vprašala lady Bellerby in odložila novine.

Toby je odkimal z glavo in sedel v naslanjač. Bil je izredno resen za mladeniča, ki vidi v življenju samo veselje in zabavo.

— Ni ju doma. Koča je prazna.

— Hm, — je zamrmrala lady Bellerby.

— No, nekdo je davi že videl Cardinala.

— Kdo pa?

— Sir Charles. Očeta je videl v

ral, da ga je ujel s sliko in ga zaklenil v garažo.

Mladi Bellerby je kar zazijal od presenečenja. Malo je manjkalo, da ni padel s stola. Gledal je mater z izbuljenimi očmi in komaj je spravil iz sebe:

— Kaj? Neumnost, mamica. Kako pa pride do tega stric Horac?

Lady Bellerbyjeva mu je brž pojasnila. Toby jo je strme poslušal in ko je končala, je zmajal z glavo in segel mehanično po novi banani na mizi.

— Hm, hm, čudne reči se gode. To je mučna zadevica za starega sošolca, a? Toda meni se zdi to neverjetno, mamica. To se pravi, reči hočem, da je Cardinal poštenjak — na to prisegem. Če bi bila videla, kako jim je znal podkuriti pri criketu. A gospodična Craigova je kakor on, glavo si dam odsekati, če ni. Tu nekaj ni v redu.

— Tudi meni se zdi, — je pritrdila lady Bellerby. — Ne poznam dobro Cardinala, toda zdel se mi je pravi gentleman. In bog ve, da gospodična Craigova nima zločinškega obraza. Toda tvoj oče je drugačnega mnenja. Zelo razburjen je bil, ko se je odpeljal z avtomobilom k Horacu.

— In žejen krvi, a? — je dejal Toby in pripomnil: — Čuj, mamica, tako ne gre več. Saj veš, kakšen je oče — natakne Cardinala okove, še predno bo mogel fant ta nesporazum pojasniti. Vrag vzemi to! Tu mora biti nekakšno pojasnilo. Ne vem sicer, zakaj sta se si noči oba odpeljala, toda prepričan sem, da sta imela važen vzrok.

Moj oče je do skrajnosti nestrpen, da ne rečem še kaj več. Kaj misliš — ali bi se odpeljal za njim z motokiclom. Saj bi morem pustiti Cardinala v taki zagati. Če pojde po sreči, bom tam prej, predno obvesti oče policijo.

Lady Bellerbyjeva je prikimala.

— Zakaj pa ne? Cardinal bo zelo vesel, ko te zagleda. Rada bi vedela, kaj tiči za vsem tem. Zdej moram v bolnico, k obedu se pa vrnem. Ti se pa le dobro najej, saj si gotovo lačen.

Tobyjeve lačne oči so se žele no ozrle po pogrnjeni mizi in za hip je okleval. Toda junaško je premagal izkušnjavo.

— Nimam časa, — je dejal. — Zajutrek bo že počakal. Zbogom. — In stisnil je banano v žep, obrnil drugim dobrotam na mizi hrbet in odšel.

Dočim je kramljala lady Bellerby s svojim sinom, je drvel avtomobil sira Waltera po pusti cesti iz Sandhavena proti vili dr. Buntinga s hitrostjo, nad katero bi se morali zgražati vsi orožniki. Za tako močan avtomobil, kakor je bil Walterov, je bila razdalja med Old Hallom in Buntingovo vilo igračka. Kmalu se je ustavil avtomobil pred Buntingovo vilo.

Sir Walter je mislil, da ga bo svak glede na važnost zadeve nestrpno pričakoval. Zato je bil neprijetno iznenaden, ko ni videl nikjer znakov življenja. Izstopil je in se ozrl na vse strani. Toda nikjer ni bilo videti žive duše. Ozrl se je na garažo, toda tudi tam ni bilo nobenih sledov, da je kdo doma. Konč-

no je stopil po belih stopnicah k vratom in pozvonil.

Ker se ni nihče oglasil, je malo počakal in pozvonil drugič. Potem je pa pritnil na vso moč na kljuko in zaklical: Horac! Pa tudi to ni nič zaleгло. Klical in razbijal je še nekaj časa, toda v vili je bilo vse tiho. Mrtvi v mavzoleju bi se bili oglasili prej kakor stanovalcu te vile.

— Proklete! — je zagodrnjal sir Walter. Užaljen in srdit, da ga je svak tako hladno sprejel, se je vrnil na vrt in pogledal na okna. Toda vse pročelje vile je zrlo nanj topo in nemo.

Potem se je znova ozrl na garažo, stopil korak naprej, se ustavil, stopil še korak naprej in se znova ustavil, da bi slišal, če je kdo v garaži. Ker je bilo vse tiho, se je začel previdno bližati garaži. Bil je že blizu, ko je nenadoma presenečeno vzkliznil. Opazil je namreč, da ključavnica na vratih ni zaklenjena, temveč da jo je nekdo odklenil.

Sir Walter je takoj stlil, da nekaj ni v redu. Nekaj časa je gledal ključavnico, potem je pa skočil k vratom, jih odprl, pogledal v garažo in zaškripal srdito z zobmi.

Garaža je bila prazna.

XI.

Ponižani vitez.

Ljudje, ki radi modrujejo, ker nimajo pametnejšega posla, pravijo, da imajo majhni vzroki navadno velike posledice. Tako se mora baje Robert Bruce zahvaliti za zgodovinski pomen v prvi vrsti naključja, da ga je nekoč

nadlegoval pajek. A neka slavna bitka (ne vem več katera) je bila izgubljena ali dobljena, ker je izžubil konj nekega vojskega žebelja iz podkve. A rajni sir Isak Mewton je odkril gravitacijski zakon, ker mu je padlo na nos jabolko. Tako tudi silno rozočaranje sira Waltera Bellerbyja, da ni našel v garaži tate svoje slike, ni bilo v bistvu nič drugega nego posledica naključja, da gospodična Jeanne Craigova ni imela žepnega zrcala.

Znano je, da v življenju ženske ni trenutka, ko bi pozabila paziti na svojo zunanost. Pri nesreči na morju, požaru, potresi, povodnji ali na toboganu je njena prva misel in bojazen, če se ji ne sveti nos in šele v drugi vrsti skrbi, da se reši. Jeanne je bila sicer zelo rozočarana, da slika ni prava, vendar pa ni pozabila na svojo zunanost. Ker ni imela zrcala, se ni mogla prepričati, kako se ji pozna na obrazu, da vso noč ni zatisnila oči. Storitni ni mogla ničesar, da zabriše sledove burne noči. Nekakšen šest čut ji je prigovarjal, da bo še najbolje skriti se, če že ne more spraviti v red svoje zunanosti. Vendar je pa še upala, da se ji posreči izprositi, izposoditi si ali ukrasti enega onih olupševanih pripomočkov, brez katerih ne napravi ženska niti koraka.

Zato je tudi poslala Petra, da bi poiskal telefon. In zato se je tudi umaknila po njegovem odhodu v senco kosega drevesa ob cesti, kjer je ni mogel nihče videti, pač je pa ona dobro videla vilo in cesto.

Vsa pleskarska in soboslikarska dela
izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ
družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

MODROCE

Ia afrik, močno blago. Din 260;
spodnje modroce, mreže, posteljne odeje, kupite najceneje pri

RUDOLF SEVER

LJUBLJANA, Marijin trg št. 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

Bukova drva
Trboveljski premog
Angleški koks
pri tt.
„KURIVO“
Dunajska 33
(na Balkanu)
Telefon 34-34

Nobene pleše več!

Bujni lasje in dražestni brki.

Mnogi tisoči dam in gospodov vsake starosti imajo zahvaliti bujno rast las zdravniško priporočenemu »Tiloe« fluidu za moč las. — »Tiloe« odpravi prhljaj in prepreči izpadanje las, predčasno osivenje, krhkost, lomljenje in cepčenje las, oživlja in osvežuje lasišče in povzroči naglo, obilno in bujno rast las, tako da dosežejo lasje že po kratkem času dvojno dolžino. »Moja frizura je postala žep o štirikratni uporabi vašega »Tiloe« fluida za moč las trikrat tako bujna« piše gospa T. I. — Cena Din 16.—, 3 steklenice Din 24.—, 6 steklenic Din 55.—.

Dr. Nic. Kemény, Košice, poštini predal 12/N 26, CSR.

OROŽJE

municijo in lovske potrebščine, na drobno in debelo, vedno v največji izbiri in po najnižjih cenah nudi:

Fr. Ševčik, Ljubljana, Židovska ulica 8
Za veliki ilustrovani cenik 1930 poslati Din 6.— v poštini
Telefon 33—78 znamkah. 2744

Steklene nakitje za božična drevesca.

Zahtevajte moj najnovejši z barvami ilustrirani

GLAVNI KATALOG

ki ga pošljem brezplačno in ki obsega moje neprekosljive prekrasne novosti: igračke, lutke, tediberi, angelčke, božične jaslice, vilinje lase, ptice, zvončke, lampione, čipke, sijajen kovinski okras, girlande in vse potrebščine. Iz prve roke, cene brez konkurence, brez rizika. Zamena dovoljena. Oziroma povrnem denar. Pri večjih naročilih in za preprodajalce največji popust.

Adolf Eichhorn Eugen Sohn, Lauscha (Deutschland) 124.

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar,
Ljubljana, Kongresni trg šte. 9

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

SPEDIČJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.
Telefon interurban 2157. 81/T

BLAGO ZA JESEN

Kongresni trg 15

nasproti nunske cerkve

V VELIKI IZBIRI IN NAJCENEJE PRI TVRDKI

NOVAK LJUBLJANA

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglaš. Din 5.—

Sodarskega vajenca
sprejme takoj Štefan Kosirnik, Ljubljana 7, Vodnikova cesta 18. 2746

SAMO DO PETEGA
dežne plašče, pelerine itd. po razprodajnih cenah. — Jančič, Tavčarjeva ulica 1. 2735

Glej, glej, saj res!
V prvi strokovni delavnici se ne popravljajo snežni čevlji samo v črni barvi, ampak tudi v rjavi. — Avgust Škof, Borštnikov trg. — Letos znatno znižane cene. 2728

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN
Stari trg 32 Ljubljana

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v lekarni Dr. G. Piccoli, Ljubljana. — 1 kg 20.— Din, pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici. 58/T

Več parcel
v Sp. šiški se ugodno prodaja. Naslov v upravi lista. 2751

Zračno sobo
lepo opremljeno, s posebnim vodom oddam mirnemu gospodu s 1. nov. Naslov v oglašnem oddelku Slov. Naroda. 2750

Vajenca
za puškarsko obrt sprejemem. F. K. Kaiser — Ljubljana, Kongresni trg. 2741

Štefan Kosirnik
sodarski mojster, Ljubljana 7, Vodnikova cesta 18, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 2747

AKO ZELITE KUPITI NA OBROKE

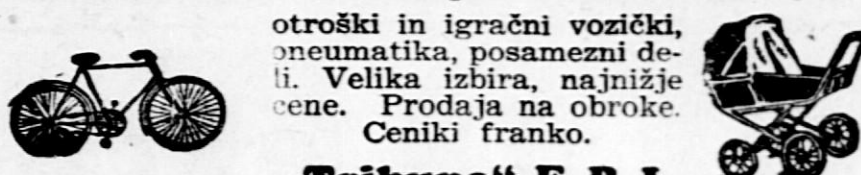
obrnite se na

Kreditno združenje
detačnih trgovcev
r. z. o. z. v Ljubljani

V Zg. Šiški pri Martincu
dobite vedno dober prigrizek in poleg drugih vin posebno dobro portugalsko ter pristen muškatsilvanec. Vsako soboto in nedeljo domače kravice. 2745

ANGLESKO IN ČESKO NAJ-
NOVEJŠI VZORCI: MODNE
BARVE: SPEC. KVALITETE:
KUPONI ZA POSAMEZNE
OBLIKE, SUKNJE, DAMSKO
PLAŠČE

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji.

otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA STEV. 4.

Tvrda NIKLSBACHER & SMRKOLJ

trgovina z deselnimi pridelki in mlevskimi proizvodi na debelo.

se je preselila iz Pražakove ulice št. 11

v Pražakovo

ulico št. 4 (vagal Dunajske ceste in Pražakove ulice)

Dlačice na bradi pri damah

in nadležne kocine pod pazduho, na nadležnih in mečih hitro odstrani »Cito« kura. Zlasti na obrazu in na mečih, ki jih pokriva kot diha nežna svilena nogavica, se močno opazajo nadležne kocine in so vas mogoče že čisto spravile v zadrego. »Cito« odpravi vsako nezaželjeno rast kocin v par sekundah zjamčeno brez bolečin in nevarnosti, radikalno in za vselej. Gospa T. piše: »Čutilim se srečno, odkar je »Cito«, sovražnik kocin in dlačic, ugonobil korenike nezaželenih dlačic.« — Tudi gospodje jo lahko uporabijo. Brijte brez mila, brez noža in brez aparata. Cena 12 Din. 3 steklenice 25 Din.

Dr. Nic. Kemény, Košice, D., poštini predal 12 M 26, CSR.

Ivan Novak

ZALOGA POHIŠTVA

strojno mizarstvo

VIZMARJE

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

se priporoča za izvršitev stavbnih in pohištvenih del.

DELO SOLIDNO. POSTREŽBA TOČNA. CENE ZMERNE.

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistotnostne moške in damske blagove

zadnjih novosti za jesensko in zimsko sezijo

razpošilja starorenomirana zaloga tvornice sukna

SIEGEL-IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12, Československa.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastonj in poštne prosto.

NAJMODERNEJŠE VZORCE

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veze najfine in najceneje

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

DALMATINOVA 13.

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj, »BREDA« žepni robci komad 2 Din.

ČREVA

sortirana v vseh poljubnih debelinah, za vse različne klobase, krvave, jeterne, mesene, za salame itd., imam na zalogi po na novo znižanih cenah. Za razne krvave in jeterne klobase nudim tudi debela čreva (milharje) po isti ceni kot suha goveja čreva.

Trgovcem in večjim odjemalcem morem dati pri meren popust.

Priporočam se vsem svojim dosedanjim odjemalcem in vabim nove interesente, da si ogledajo zalogo.

Bergman Josip

trgovina črev na drobno in debelo.

14408

LJUBLJANA,

POLJANSKA CESTA ŠTEV. 85, 87.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakasila v tu in inozemstvo safe - depoziti itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2906 37-L

GALOŠE, SNEŽNE ČEVLJE IN ŠKORNJE

POTREBUJE DANES VSAKDO PROTI DEŽJU, SNEGU IN BLATU

Pri prodaji nekaj milijonov parov so pridobile naše tvornice toliko izkustev, da nam je mogoče nuditi kolekcijo, kakršna pri gumasti obutvi do danes ni obstajala.

Našo gumasto obutev prodajamo po neverjetno nizkih cenah želeč, da s tem omogočimo vsakomur nakup več vrst gumastih čevljev.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNICE, NAŠLI BOSTE TAM NAJVEČJO IZBIRO, NAJLEPŠE BLAGO, NAJNIŽJE CENE

7005-70

Galoše brez podpetnikov skupaj s torbico Din. 19.—.

6805-70 Din. 69.-

Polnogumaste galoše za nizke in visoke podpetnike.

3651-70 br. 24-26 Din. 69.-
br. 27-30 Din. 89.-

Otroške »topluske« za zimo. Nožica ostane suha in topla, otrok pa je obvarovan prehlajenja. Nabavite čimprej!

2361-75 br. 24-26 Din. 69.-

Otroške snežke iz finega gabardena.

3365-70 Din. 99.-

Ženski snežni čevlji iz črnega gabardena, z nizkim podpetnikom.

2861-76 br. 24-26 Din. 69.-
br. 27-30 Din. 89.-
br. 31-34 Din. 99.-

Otroške polnogumaste galoše zaščiti čevlje od vlage in dete od prehlada.

2362-75 br. 27-30 Din. 89.-
br. 31-34 Din. 99.-

Otroške snežke iz gabardena za slabo vreme.

1365-75 Din. 129.-

Ženski snežni čevlji iz črnega gabardena s polvisokim podpetnikom in z žametasto ogrlico.

3653-70 31-34 Din. 99.-

Otroške »topluske« proti ostrim zimam.

1365-70 Din. 99.-

Ženski snežni čevlji iz gabardena za visoke in polvisoke podpetnike, črni ali rjavi.

9891-70 br. 24-26 Din. 99.-
br. 27-30 Din. 129.-
br. 31-34 Din. 149.-

Polnogumasti škorenj čuva nožico in nogavico od dežja, snega in blata.

1025-82 Din. 69.-

Ženske polvisoke galoše vam bodo čuvale čevlje.

1875-78 Din. 129.-

Polnogumasti snežni čevlji drap barve s toplo podlogo.

9365-75 Din. 129.-

Ženski snežni čevlji iz gabardena z žametasto ogrlico. Za visoko peto.

3365-75 Din. 129.-

Ženske snežke z obšivkom iz gabardena, črnega ali rjavega.

9875-78 Din. 129.-

Za deževno vreme iz desenirane gume. Lahke in elegantne.

1885-78 Din. 169.-

Polnogumasti visoki dežni čevlji s patentno zaponko.

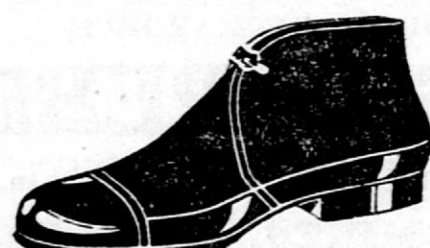
1865-76 Din. 129.-

Ženski polnogumasti snežni čevlji za pol visoke podpetnike.

9575-73 Din. 129.-

Eleganten snežni čevlji iz deseniranega gabardena, drap ali rjav.

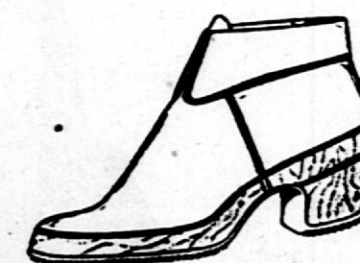
3657-77 Din. 169.-

Moške »topluske«, gornji del iz sukna, spodnji iz gume. Jako tople.

1885-78 Din. 169.-

Polnogumasti snežni čevlji s podlogo iz črnega trikoa.

1585-71 Din. 169.-

Praktični snežni čevlji s patentno zaponko.

1085-94 Din. 169.-

Snežni čevlji raznih barv s patentno zaponko.

1367-70 Din. 169.-

Moški snežni čevlji, gornji del iz gabardena, spodnji iz gume.

7885-77 Din. 199.-

Posebno visoki snežni čevlji, polnogumasti, s patentno zaponko.

1895-81 Din. 199.-

Polnogumasti ruski škornji z lepo ogrlico in patentno zaponko.

7885-80 Din. 199.-

Polnogumasti visoki snežni čevlji, zgoraj z okusno ogrlico.

1887-70 Din. 169.-

Moške polnogumaste snežke s toplo podlogo.

9895-70 Din. 199.-

Damski škornji s polvisokim podpetnikom, črne ali rjave barve.

Rata